

SLOVENSKI VESTNIK

Tiskovina ■ Poština plačana pri pošti 64290 Trzin
1

P.n.
Koroška osrednja knjižnica
"Dr. F. Sušnik"
Na gradu 1
62390-RAVNE NA KOROŠKEM - YU

SLOVENSKI VESTNIK, Turviserstr. 16, A-9020 Celovec
Zastopnik za YU: ADIT-DZS, p.p. 171, 61000 Ljubljana

**CELOVEC
ČETRTEK
19. APR.
1990**

Letnik XLV.
Štev. 28 (2543)

Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort
Klagenfurt

Poštni urad 9020
Celovec
Verlagspostamt
9020 Klagenfurt

Cena: 7 šil.
din. 10

P. b. b.

Srečanje v Ljubljani

V okviru rednih kontaktov, zadnji je bil 24. oktobra 1989 v Celovcu (slika), sta se včeraj popoldne v Ljubljani sestala predsednik Izvršnega sveta Slovenije Dušan Šinigoj in koroški deželni glavar Jörg Haider. Pozneje se je Haider kot vodja svobodnjakov srečal s predsednikom ZSMS – liberalne stranke Slovenije, Jožetom Školčem.

Koncert ansambla „4J“ in predstavitev kasete

Znani vokalno-instrumentalni ansambel „4J“ vabi to soboto (ob 20. uri) na koncert k Šoštarju v Globasnico. Predstavil bo nove skladbe, torej melodije, napisane na lastna ali besedila domačih avtorjev.

V soboto se torej spet obeta zanimiv koncert tega sicer mladega, a že zlasti med našimi rojaki, a tudi izven meja Koroške uveljavljenega ansambla. Sobotni koncert bo povezan tudi s predstavitvijo nove že druge zvočne kasete, seveda z novimi posnetki. Za kratko pokušnjo je ansambel „4J“ poskrbel na otvoritvi razstave Stanka Sadjaka v Celovcu. Skladbe, ki smo jih tam slišali, so bile prepričljivo vabilo za obisk koncerta.

Slovenija zaključuje volitve, na Hrvaškem pa se začenjajo

V nedeljo, 22. aprila bodo volilci v Sloveniji še enkrat izbirali med predsedniškima kandidata Milanom Kučanom in dr. Jožetom Pučnikom. Po javnomnenjski anketi ima več možnosti Milan Kučan in vse kaže, da ga bo Jože Pučnik kljub intenzivni predvolilni kampanji le težko dohitel.

Doslej pa so volilci že odločili o porazdelitvi moči v slovenskem parlamentu. Od posameznih strank je največ glasov prejela ZKS-stranka demokratične prenovе, za njo pa ZSMS-liberalna stranka. Šele tretja je

najmočnejša izmed petih v Demosu združenih strank – Slovenski krščanski demokrati. Absolutno večino v parlamentu ima vendar Demos, ki je zbral skupno 54,81% glasov in ima v družbenopolitičnem zboru 47 poslanskih mest. K porazdelitvi moči pa je potrebno prišteti še rezultate volitev v zbor združenega dela in zbor občin.

Vodja ZKS-stranke demokratične prenovе dr. Ciril Ribičič je že napovedal, da bo njegova stranka v opoziciji, vodstvo Demosa pa bo mandat za

sestavo vlade poverilo najmočnejšim Slovenskim krščanskim demokratom. Kljub temu pa se dogovarjanje med strankami šele začinja in bodo rezultati znani šele v tednih po nedeljskih predsedniških in občinskih volitvah.

Predvolilna mrzlica pa ta čas v največji meri pretresa Hrvaško. Tam sicer ne bo predsedniških volitev, zato pa je zelo vroča kampanja za mesta v saboru (parlamentu). Stranke – preko 20 jih je – so se povežale v tri volilne bloke. Sredinsko-desno Hrvatsko demokrat-

ska zajednico (HDZ) z nacionalističnim predznakom vodi dr. Franjo Tuđman, Koalicijo narodnega sporazuma v sedemdesetih letih odstranjena predsednika hrvaške vlade dr. Savka Dapčević-Kučar, levi blok pa vodja hrvaških komunistov, ZKH-stranke demokratičnih sprememb, Ivica Račan. Ankete javnega mnenja ne dajejo jasne prednosti nobenemu bloku, tako da bodo verjetno morali voliti v dveh krogih. Odločalo se bo torej med strankami, ki bodo v nedeljo prejele nad 7% glasov.

Blokada meje

Čeprav je zvezna vlada SFRJ napovedala, da bo umaknila osutek, po katerem bi razširili vojaški pas ob jugoslovanskih mejah s 100 na 1000 metrov, je Slovenska kmečka zveza v sredo pozvala na protestno akcijo. Ob avstrijsko-jugoslovanskih mejnih prehodih so povečini s traktorji zaprli ceste za siceršnji promet in zahtevali, da zvezna vlada v Beogradu definitivno umakne svoj predlog. Za primer, da tega ne bi storila, so aktivisti Kmečke zveze na Ljubelju napovedali, da bodo akcijo ponovili v štirinajstih dneh.

PREBERITE

- 2 Stečaj podjetja Iskra Delta Computers
- 3 SV predstavlja: 10 let Kontaktne leče
- 4 Heute im Slovenski vestnik
- 5 22./23. april: volitve v trgovsko zbornico
- 6 Likovni razstavi dveh umetnikov
- 7 Koroška v zrcalu
- 8 Tribuna bralcev
- 9 Potopis: Moskva
- 11 Televizijski in radijski spored
- 12 Šport: slab derbi v Globasnici

Bo JE v Krškem obratovala le še do konca leta 1995?

Zeleni Slovenije: napoved zaprtja JE Krško do 1995!

Če bo šlo vse po predstavah Zelenih Slovenije, ki so včlanjeni v slovensko združeno opozicijo Demos, bo jedrska elektrarna v Krškem obratovala le še do konca leta 1995.

Njihov predstavnik Vane Gošnik je namreč na tiskovni konferenci zelenih gibanj v Jugoslaviji pretekli teden v Beogradu napovedal, da bo Demos, ki je na parlamentarnih volitvah 8. aprila letos dosegel absolutno večino v slovenski skupščini, zaprlo sporno jedrsko elektrarno, ki je bila v zadnjih mesecih tudi vzrok za množične podpisne akcije na Koroškem.

Kot je Slovenski vestnik že poročal, se bo že v prihodnjih tednih sestala tudi avstrijsko-

jugoslovanska komisija strokovnjakov, ki bo preučila možnosti za čimprejšnjo zaprtje jedrske elektrarne v Krškem ter za proizvodnjo alternativne energije v Sloveniji. O ustanovitvi te komisije sta se dogovorila avstrijski kancler dr. Franz Vranitzky in šef jugoslovanske vlade dipl. inž. Ante Marković v začetku tega meseca.

Jugoslovanski parlament je že leta 1988 sklenil moratorij za gradnjo nadaljnjih jedrskih elektrarn, slovenska vlada pa je v zvezi z JE Krško poudarila, da je elektrarna po mnenju strokovnjakov in mednarodnih komisij varna in ne predstavlja ogrožanja ljudi in širšega prostora.

Stečaj Iskre Delte: 180 milijonov dolga

Črne serije očitno še ni konec; prejšnji teden je tudi podjetje Iskra Delta Computers, ki je zaposlovalo 30 ljudi, najavilo stečaj. Kot poročajo kreditne zveze, ima firma 180 milijonov šilingov dolga, pri čemer znašajo dolgovi pri nekako 10 dobaviteljih v Angliji, Avstriji in tudi na Koroškem skoraj 65 milijonov, pri bankah (slovenske banke, Länderbank in Bank für Kärnten und Steiermark) pa je odprtih 70 milijonov.

Iskra Delta Computers je očitno zašla v težave zaradi neplačanih računov iz Slovenije, saj menda matična Iskra Delta iz Ljubljane firmi na Koroškem dolguje 35 milijonov, firma Intertrade pa kar 53 milijonov šilingov. Zakaj je koroška firma tema firmama v Sloveniji še naprej dostavljala, še ni jasno. Kot premoženje ostaja Iskri Delti Computers edino hotel Korotan v Sekiri, katerega vrednost ocenjujejo s 25 milijoni šilingov. Toda tudi pri tem se postavlja vprašanje, v koliko je sploh njena last, saj je v zemljiški knjigi na prvem mestu vpisana Zveza slovenskih zadrug s posojilom 15 milijonov šilingov.

Bo torej zaradi stečaja utrpela škodo tudi Zveza slovenskih zadrug? Predsednik

ZSZ Mihi Antonitsch je v pogovoru za Slovenski vestnik dejal, da tega ne pričakuje: „Naša udeležba pri Iskri Delti Computers je bila le skromna (100.000 šilingov, medtem ko je matična Iskra Delta Commerce udeležena s 27 milijoni, op. ured.), v zemljiški knjigi smo vnešeni na prvem mestu, sicer pa imamo za vse izdatke v tej zvezi bančne garancije Ljubljanske banke!“ Toda tudi Antonitsch ni mogel izključiti nevarnosti, da bi bila vsaj preko drugih firm, ki imajo z Iskro Delto odprte račune, lahko vsaj posredno prizadeta tudi ZSZ.

Akcija za Avstrijo

Številne priznane organizacije v Avstriji, med njimi Avstrijska liga za človekove pravice, Avstrijska zveza visokošolcev, organizacije različnih strank ter ugledne osebnosti iz avstrijskega političnega in kulturnega življenja so sprožile akcijo „Kampanja za Avstrijo“. Z njo želijo prispevati k izboljšanju ugleda Avstrije v inozemstvu.

Njen cilj je, da avstrijska vlada takoj prekliche sklep o obveznih vizumih za Rumunje, Bolgare in Turke ter da

Novi ambasador Socialistične federativne republike Jugoslavije na Dunaju dr. Ivan Brnelić (drugi z desne), je pretekli torek v spremstvu prvega svetnika Alfonza Naberžnika (levo), generalnega konzula Boruta Miklavčiča ter konzula Franca Mikše obiskal osrednji politični organizaciji koroških Slovencev. Predsednik ZSO dipl. inž. Feliks Wieser in predsednik NSKS dr. Matevž Grile sta novega ambasadorja seznanila z aktualnim gledanjem na najnovejši politični razvoj v manjšinskem vprašanju.

avstrijska politika končno začne ustvarjati tako strukturne kot finančne možnosti, ki naj bi azilantom omogočile, nov začetek v Avstriji, ne pa da jih izolira.

Kdor hoče podpreti akcijo, naj izreže kopijo dopisnice na 4. strani in jo izpolnjeno in podpisano pošlje na naslov: Gospodu zveznemu ministru za notranje zadeve dr. Franzu Löschnaku, Herrengasse 7, 1010 Dunaj/Wien. Ne pozabite nalepiti znamko za 4,50 šil.

Sodišče že zavrnilo prijavo: protest proti vmešavanju!

Vest, da so pristojni vojaški organi vložili kazensko prijavo proti predsedniku Demosa dr. Jožetu Pučniku, je v Sloveniji izzvala ostre reakcije.

Predsedstvo ZKS-Stranke demokratične prenovе kot tudi njen predsedniški kandidat Milan Kučan sta ugotovila, da tako dejanje pomeni ponovno vmešavanje jugoslovanske armade v slovenske demokratične volitve in od predsedstva SFRJ zahtevala ugotavljanje odgovornosti za to dejanje. Poseg jugoslovanske armade je ostro zavrnil tudi predsednik slovenske skupščine Miran Potrč ter seveda tudi združena opozicija Demos, ki je javnosti posredovala posebno protestno izjavo.

Predsednik Demosa dr. Jože Pučnik je v intervjuju za TV-Slovenija zavrnil vse obtožbe Jugoslovanske ljudske armade nanj v zvezi plakati in dejal, da so na njem zapisane zahteve Demosa nasproti jugoslovanski vojski utemeljene. Poudaril je, da je sporočilo letaka, „da smo zgroženi nad tem, da morajo slovenski fantje služiti svoj vojaški rok v tujem kulturnem in geografskem okolju in da jim tam komandirajo samo v srbskem jeziku. Mnogi tega ne prenesejo in se vračajo v krstah, naredijo samomor ali pridejo v psihiatrične bolnice. Iz tega je nastala naša zahte-

va, namreč da naj slovenski fantje služijo svoj vojaški rok doma, poveljuje naj se jim v slovenskem jeziku.“

Temeljno javno tožilstvo v Mariboru je medtem že zavrnilo kazensko prijavo proti predsedniškemu kandidatu dr. Jožetu Pučniku.

Velikonočnica pri Krambergerju

Predsedniški kandidat iz Negove Ivan Kramberger, ki je v prvem krogu volitev kljub visokemu številu (18,6%) glasov izpadel iz nadaljnje konkurence, je spet presenetil slovensko in tudi širšo javnost. Na velikonočno nedeljo je namreč v znamenju sprave na svoj dom ob Negovskem jezeru povabil oba preostala predsedniška kandidata Milan Kučana in dr. Jožeta Pučnika ter izločenega dr. Marka Demšarja. Seveda so se povabilu odzvali in Kramberger je ob prisotnosti številnih radovednežev in okrog 50 novinarjev vsakega objel, poljubil, mu razkazal svoje znamenitosti ga popeljal v svojem znamenitem avtu. Povrh tega pa jim je podaril 70 cm dolga razpela z Jezusom in kandidatom Kučanu in Pučniku naročil, da ga mora zmagovalc imeti obešenega v svoji predsedniški pisarni poleg Titove slike.

Kramberger pa se je izkazal tudi kot odličan gostitelj. Za pripravo pojedine si je izposodil kuharja iz znamenitega hotela Radin iz Radencev, ki je pripravil kosilo, dostojno bodočemu očetu naroda. Čeprav nasprotnika, sta se tudi Kučan in Pučnik počutila odlično, vsak po svoje sta ocenila nepredvidljivi fenomen Ivana Krambergerja, sicer pa sta se vzdržala ostrejših predvolilnih izjav.

Kramberger je svoje volilce v izjavi za novinarje pozval, naj v nedeljo na vsak način volijo „po svoji vesti in prepričanju“, za kogarkoli od kandidatov pa se ni opredelil. Ob tem pa je povabil tudi goste, naj pridno obiskujejo njegovo gostišče, da bo čimprej dobil povrnjenih 700.000 konvertibilnih dinarjev, ki jih je vložil v predvolilno kampanjo!

J.R.

Jezik – najvažnejši identifikacijski dejavnik

Materin jezik je za pripadnike avstrijskih narodnostnih manjšin osrednji element kolektivne identitete. Ohranjanje jezika in kulture majhnih skupin je mogoče le, če imata jezik in kultura v vsakdanjem življenju javno funkcijo. Kdor skuša manjšinski jezik omejevati na privatno sfero oz. mu onemogočiti javnost, ogroža temelje eksistence jezika in manjšine. Te ugotovitve so bile izhodišče uvodnega referata, ki ga je na dunajskem simpoziju o izobraževalnem in materinem jeziku imel prof. dr. Dietmar Larcher.

Simpozij 'Bildungssprache – Muttersprache' od 29. do 31. marca je bil velik uspeh za prireditelje – Avstrijsko visokošolsko zvezo, KSSŠ/D in Hrvatski akademski klub. Mala slavnostna dvorana osrednjega dunajskega univerzitetnega poslopja je sprejela blizu sto udeležencev. Tudi udeležba v posameznih

delovnih kroških (pravna situacija, samopomoč, jezik kot identifikacijski faktor) je bila zadovoljiva. Publiko je pritegnil tudi okvirni kulturni spored simpozija: v četrtek so v študentski kavarni brali Maja Haderlap, Gyula Bulay, Jurica Cenar, Cvetka Lipuš in Fredi Hergović, v petek zvečer pa je nekaj sto

ljudi navdušil koncert Kundalinijev, Brujev in Harry-Stojka-ekspresa.

Za zaključek simpozija je bila podijska diskusija politikov. Udeležili so se je Hrvata Milan Linzer (ÖVP) in Elfriede Krismansich (SPÖ) ter Korošec Fritz Schretter (FPÖ) (slovenski sogovornik K. Smolle je odpovedal udeležbo). Razprava s tretjo garnituro strankarskih aktivistov je šla bolj ali manj mimo teme simpozija in ni prinesla kaj novega. Schretter se je stopnjeval v dokaj znanem klišejskem nakladanju, češ, kaj je Koroška oz. večina svoji

dr. Jože Pučnik

SV predstavlja

Pričelo se je z občasnimi srečanji med nekaterimi dijaki Zvezne gimnazije za Slovence in dijaki Zvezne gimnazije 1 (Bundesgymnasium 1) v Celovcu. To je bilo pred desetimi leti. Ob teh srečanjih se je rodila zamisel o Kontaktni leči. Skupen interes za obravnavo medsebojnih problemov obeh narodnih skupnosti je pobudil idejo o skupni prireditvi, ki naj bi povežala nemško in slovensko govoreče dijake. Njihov cilj je bil že od vsega začetka „kontakt“, dijaki pa naj bi ga udeležili s kulturnim dejanjem. Zdrav odnos do kulture in komunikacije med obema narodnima skupnostma sta bila osnova, na kateri so začeli uresničevati svojo zamisel.

Z neverjetnim prizadevanjem, optimizmom in odločnostjo so dijaki postavili na noge kulturni festival, ki naj bi bil most za spoznavanje jezika sosedu, njegove kulture ter identitete. Že na prvi Kontaktni leči so se soočali z dvojezičnostjo in ob tem posvečali važnost tudi kulturnemu programu.

10 let Kontaktna leča za medsebojno razumevanje

ANDREJA WIESER

Čeprav je bilo na začetku težko najti mlade pesnike, glasbenike in druge skupine, da bi nastopile na mladinskem festivalu in tako doprinesle svoj delež za boljše medsebojno razumevanje v deželi, se prireditelji Kontaktna leča sedaj srečujejo s povsem drugimi problemi in težavami. V zadnjih letih ni bilo težko za sodelovanje pridobiti tega ali onega mladega besednega, glasbenega ali drugačnega ustvarjalca. Za marsikoga je bil nastop na Kontaktni leči prvi – in pogosto ni ostalo samo pri tem. Marsikomu je bila Kontaktna leča neke vrste odskočna deska. Na njej se je mladi umetnik lahko prvič predstavil večjemu številu gledalcev, si pridobil svoje prve izkušnje za svoje nadaljnje nastope.

Kontaktna leča je bila v vseh desetih letih plodna, nudila je pestre kulturne programe in dijaki so brez dvoma spoznali, da je misel dobra, če vzkljuje na rodovitnih tleh. Desetletno delovanje Kontaktna leča je brez dvoma najlepši dokaz, da je bila uresničitev njene zamisli pravilna.

Prijatelji in vsakoletni obiskovalci tega mladinskega festivala se bodo dobro spomnili nastopa znanega koroškega pisatelja Petra Turrinija, koncerta ansambla gradiščanskih Hrvatov „Bruji“ in ne nazadnje skupine „Laibach“, ki je s svojim provokativnim nastopom zbudila pozornost vseh koroških medijev.

Vsi številni literarni, gledališki koncerti in drugi nastopi, kot so likovne razstave, referati in diskusije, pa so vedno in še potekajo v smislu prvotne ideje – kontakta.

Mimo tega ne gre in tudi v bodoče ne bo šlo, saj je to srž prizadevanja Kontaktna leča.

Tako so organizatorji mislili že pred desetimi leti in sedaj po enem desetletju truda in dela je cilj Kontaktna leča še

vedno enak, namreč odprtost nasproti narodu sosedu. Edino, kar se spreminja, je to, da so prireditelji Kontaktna leča vsako leto drugi, nova generacija dijakov. Menja se tudi svet, kakršnega si pač višješolci ustvarjajo sami oziroma

si ga domisljijo v namen njihove kreativnosti, fantazije ter umetniškega smisla. Vse je kot vsako leto, pa čeprav je bilo letos drugače, saj je Kontaktna leča potekala v znamenju 10. jubileja.

Letošnji organizatorji Kon-

taktna leča so sicer menili, da ni treba vključevati senzacionalnih privlačnosti, tudi potrebe po popularnih ustvarjalcih ni bilo. Prav to pa je bila tista drugačnost, namreč ostati zvest namenu prireditve. Edino majica, ki jo je bilo mogoče kupiti na letošnjem festivalu, je spominjala na jubilejno leto.

Knjižne police, zavese, informacijske mize, razstave slik mladih umetnikov, reflektorji, instrumenti, mikrofoni, skulpture, kame-re, vse to je ustvarilo prijetno vzdušje za pogovore, diskusije ob mizah in sploh za sprehod po prostorih. Šola je bila v tem tednu vsekakor drugačna od ostalih dni. Človek ni imel vtisa, da se nahaja v šolskem poslopju. Vtis galerije, gledališča – in povsod prijazni ljudje, slovenske in nemške besede. Jezik ni bil nikakršna zapreka, ki bi ovirala komunikacijo.

Letošnja kontaktna leča je za nami. Obiskovalci so bili zadovoljni, delo za organizatorje pa še ni končano. Urediti je treba še finančne zadeve, napisati prošnje za podporo s strani ministrstva, dežele, občine in še koga.

Čeprav je letošnji mladinski kulturni festival Kontaktna leča – Kontaktlinse 90 pravkar izzvenel, in morda še ni čas govoriti o naslednjem, bodo dijaki le morali misliti na novega, kajti po desetih letih delovanja si bodo morali izmisliti kaj novega. Obiskovalcem bodo morali ponuditi kvaliteten ter zanimiv program. Tudi o sodelovanju z drugimi šolami je potrebno razmisliti. Bilo bi na mestu, če bi vključili tudi univerzo ali pedagoško akademijo in še kakšno izobraževalno ustanovo. Sicer pa je vse to zadeva dijakov, ki bodo organizirali prihodnjo Kontaktno lečo. Ta pa naj bo zagotovilo za nadaljnja srečanja srednješolske in druge mladine, ne le v šolskih klopeh, temveč tudi v javnem življenju, kar naj bi ne nazadnje pripomoglo tudi k boljšemu sožitju obeh narodov v deželi.

Karl Nessmann in Nada Zerzer sta odprla 10. „Kontaktno lečo – Kontaktlinse 90“

Podijska diskusija o obletnici 10. oktobra je bila ena izmed programskih točk, ki je izzvala živahno diskusijo

Tomaz Ogris legte Obmann-Funktion beim SPZ zurück

Der Obmann des Slowenischen Kulturverbandes/Slovenska prosvetna zveza, Tomaz Ogris, hat mit 31. März 1990 seine Obmann-Funktion zurückgelegt. Als Begründung für diesen Schritt führt Ogris, der sechs Jahre an der Spitze dieser zentralen Kulturorganisation stand an, daß er glaube, einen Beitrag zur Erhaltung und Stärkung der slowenischen Volksgruppe, besonders im kulturellen Bereich, geleistet zu haben. Ferner würde seine berufliche Veränderung eine intensive fachliche Vertiefung erfordern. Auch führt Ogris an, daß in letzter Zeit zu viele Eingriffe von außen in Kompetenzbereiche der gewählten Organe des Slowenischen Kulturverbandes/Slovenska prosvetna zveza registriert werden mußten.

Grünes AK-Büro

„Umweltschutz darf nicht vor den Betriebstoren Halt machen. Am Arbeitsplatz besteht Handlungsbedarf!“ betonten AK-Präsident Josef Quantschnig und AK-Direktor Dkfm. Dr. Erwin Paska aus Anlaß der Vorstellung des „Grünen Büros“ der Kärntner Arbeiterkammer.

Die Zahlen sprechen nämlich für sich: mit 13 Prozent war der Anteil der Berufskrankheiten in Kärnten 1988 (1986 : 9,7 Prozent) am gesamtösterreichischen Ergebnis relativ hoch; – bei der Berufskrankheit Lärmschwerhörigkeit liegt Kärnten bundesweit überhaupt an erster, bei den berufsbedingten Hauterkrankungen an zweiter Stelle.

Weil die Ursachen dafür vielfach auch in der mangelnden Information der Arbeitnehmer(innen) über ihre Rechte und Möglichkeiten bei der Lösung arbeitsplatzbezogener Umweltprobleme liegen, richtet die Kärntner Arbeiterkammer ein „Grünes Büro“ ein.

Dieses „Grüne AK-Büro“ ist ein Angebot der Kammer an alle Beschäftigten – speziell aber an die Betriebsräte – die in Fragen des Umweltschutzes im Unternehmen Information, Beratung und Unterstützung wünschen.

Mittelfristige Ziele der Aktivitäten des „Grünen AK-Büros“ sind

- eine Verbesserung der betrieblichen Mitbestimmung beim Umweltschutz,
- die Verminderung der Gesundheitsbelastung am Arbeitsplatz,
- und die Erarbeitung umweltpolitischer Strategien für die Arbeitswelt.

Das „Grüne Büro“ ist in der Arbeiterkammer, Bahnhofplatz 3, 9021 Klagenfurt/Celovec, 3. Stock, Tür 314, eingerichtet. Geleitet wird die Servicestelle von Mag. Adelbert Scherbant, Tel.: (0 463) 58 70 – 214.

HEUTE IM

SLOVENSKI VESTNIK

Die Seite
für unsere
deutschsprachigen
Leser/innen

Zweiter Wahlgang in Slowenien: Kučan führt nach letzten Umfragen haushoch – 65 Parlamentssitze noch zu vergeben

Slowenien wählt am kommenden Sonntag, dem 22. April, ein zweites Mal. Die rund 1,5 Millionen Wählerinnen und Wähler sind aufgerufen, in einer Stichwahl die endgültige Entscheidung über die Person des Republikpräsidenten zu fällen, gleichzeitig werden auch noch jene 65 Sitze vergeben, bei denen es bei der ersten Wahl für die Kammer der Gemeinden im slowenischen Parlament keine absolute Mehrheit für einen der Kandidaten gab. Im ersten Wahlgang hatten nur 15 Kandidaten (darunter der Chef der Reformkommunisten Sloweniens Dr. Ciril Ribičič, dessen Parteigenossen Janez Kocijančič und Peter Bekeš, der Liberalen-Chef Jože Školč, sowie der von einem Militärgericht wegen angeblicher Spionage verurteilte Janez Janša den Einzug ins Parlament geschafft.

Hinsichtlich der Stichwahl liegt der Reformkommunist und Sieger des 1. Wahlganges, Milan Kučan, nach den

letzten Meinungsumfragen mit über 60 Prozent haushoch vor seinem Kontrahenten, dem Demos-Vorsitzenden Dr. Jože Pučnik. Nach den Umfragen soll Pučnik sogar gegenüber dem Ergebnis vom 8. April (26,6 Prozent) zurückbleiben.

Bedeutend besser sieht es für Demos in der gesellschaftspolitischen Kammer des slowenischen Parlaments, aber auch für die Nachwahl zur Gemeindekammer aus. In der gesellschaftspolitischen Kammer hat Demos mit 47 von 80 Mandaten die absolute Mehrheit bereits klar geschafft, in der Gemeindekammer kündigt sich ebenfalls eine absolute Mehrheit für das vereinigte Oppositionsbündnis ab.

Stärkste Einzelpartei in der gesellschaftspolitischen Kammer ist überraschenderweise der „Bund der Kommunisten Sloweniens-Partei der demokratischen Erneuerung.“ Es folgen die Liberalen und danach die Einzelpar-

teien des Demos-Bündnisses.

Ob die Einmischung der jugoslawischen Volksarmee in den slowenischen Wahlkampf (Oppositionsführer Dr. Pučnik wurde von dieser wegen Beleidigung auf Wahlplakaten zur Anzeige gebracht, die inzwischen jedoch vom Richter abgewiesen wurde – Anm. d. Red.) Auswirkungen auf das Präsidentenwahlergebnis haben wird, ist nach den letzten Meinungsumfragen eher zu verneinen.

Der 22. April ist aber auch außerhalb Sloweniens ein weiterer Meilenstein im Demokratisierungsprozeß in Jugoslawien. Am kommenden Sonntag wird in der Teilrepublik Kroatien – ebenfalls erstmals nach dem Krieg – die Mehrparteien-Demokratie in freien Wahlen installiert. Wie in Slowenien gibt es auch hier starke Oppositionsbewegungen, die Reformkommunisten dürften nicht jene Unterstützung in der Bevölkerung haben wie in Slowenien.

I.L.

Zehn Jahre „Kontaktlinie – Kontaktna leča“

Vor zehn Jahren fand in Klagenfurt das erste Kulturfestival „Kontaktlinie – Kontaktna leča“ statt. Zu diesem Anlaß hat unsere Mitarbeiterin Andrea Wieser einen Artikel verfaßt, worin sie die Entwicklung dieses nun schon traditionellen Festivals aufzeigt.

Die Anregung für diese Veranstaltungen, die im Ge-

Jurij Deisinger Vizemeister!

Schöner Erfolg für den Slowenen Jurij Deisinger bei der Einzel-Landesmeisterschaft der Herren im Schach: der dreifache Landesmeister der Jahre 1960, 1963 und 1964 wurde nach über 25-jähriger Pause Vizemeister, punktgleich mit dem neuen Titelträger Dipl.-Ing. Bergen vom veranstaltenden Verein ASKÖ Raika Finkenstein. Deisinger ist Spieler des Post SV-Kärnten. Der „Slovenski vestnik“ gratuliert zu dieser großartigen Leistung.

Ringel-Vortrag

Der Autor der zum Kulturbuch gewordenen „Kärntner Seele“, die im Hermagoras-Verlag erschienen ist, Professor Erwin Ringel, hält am Freitag, dem 20. April 1990 einen Vortrag zum Thema „Eltern/Kind-Neurose“. Die Veranstaltung findet im ORF-Theater, Klagenfurt, statt.

bäude des Bundesgymnasiums für Slowenen in Klagenfurt stattfinden, kam von Mittelschülern des slowenischen Gymnasiums und des 1. Bundesgymnasiums in Klagenfurt. Die Schüler beider Anstalten stellten fest, daß sie einander zu wenig kennen. Mit den Veranstaltungen wie der alljährlichen „Kontaktlinie“ ist es, so Andrea Wieser, gelungen, die Kultur beider benachbarten Völker nähere kennenzulernen.

Am Anfang haben die Veranstalter, jeweils die Schüler der höheren Klassen, namhafte Künstler zur Mitarbeit eingeladen. Es kamen Schriftsteller, Musiker, Theatergruppen und Kabarettisten aus Kärnten, anderen Bundesländern und auch aus

Slowenien. An den Veranstaltungen der „Kontaktlinie“ haben aber auch junge Künstler mitgewirkt; – für manche von ihnen war dies ihr erster Schritt an die Öffentlichkeit. Andrea Wieser hebt hervor, daß vor allem Mittelschüler aus Klagenfurt als Künstler auftreten. Dies gilt besonders für die Bildende Kunst, die in zahlreichen Ausstellungen ihren Niederschlag findet.

Abschließend betont Andrea Wieser, daß das Kulturfestival „Kontaktlinie – Kontaktna leča“ einen großen Beitrag zur Verständigung und für ein friedliches Miteinander beider Völker und ihrer Kulturen in Kärnten leistet und auch im nächsten Jahrzehnt an Bedeutung nicht verlieren wird.

Handelskammerwahl erstmals kandidiert auch Liste Alpen-Adria

Zur Handelskammerwahl in Kärnten tritt am 22. und 23. April erstmals auch die Liste Alpen-Adria an, die sich um Mandate in den Sektionen „Agrarproduktthandel“ und „Außenhandel“ bewirbt. Bei den Kandidaten handelt es sich größtenteils um verantwortliche Leiter slowenischer Genossenschaften und Firmen, aber auch deutschsprachige Kandidaten bewerben sich auf der Liste Alpen-Adria um Stimmen und Sitze.

Inhaltlich gibt es zwischen der Liste Alpen-Adria und dem Freien Wirtschaftsverband nicht viele Unterschiede: beide verlangen eine Änderung der Wahlordnung, die Ausgrenzung von Parteipolitik aus den Kammergremien, und beide verurteilen die schwarz-blaue Päckerei um die Macht in der Handelskammer. Aus den inhaltlichen Übereinstimmungen erklärt sich auch, daß einige Kandidaten sogar für beide Listen (freilich nach Sektionen verschieden) kandidieren. Auf der Liste des Freien Wirtschaftsverbandes scheinen auch heuer wieder viele Kärntner Slowenen auf.

Slovo od Andreja Rapolda

V 76. letu starosti je po krajši težki bolezni umrl Andrej Rapold, p.d. Pastirk iz Bele, ki smo ga poznali kot zavzetega združnika in posojilničarja, seveda pa tudi kot zavednega člana slovenske narodne skupnosti.

Že leta 1947 je rajni Andrej Rapold postal odbornik slovenske posojilnice v Železni Kapli, leta 1957 pa je prevzel mesto predsednika, kar je ostal vse do svoje smrti. V njegovi predsedniški dobi so zgradili podružnico posojilnice v Miklavčevem, hkrati pa so posodobili tudi poslopje v Železni Kapli.

Andrej Rapold pa je bil tudi zavzet združnik. Od leta 1947 dalje je bil odbornik kmečke gospodarske zadruge, od leta 1970 do 1983 pa predsednik njenega nadzornega odbora. V okviru svojega delovanja v zadruzi in posojilnici pa je Andrej Rapold pomagal tudi pri razvoju kulturnega delovanja Slovencev v domači občini, za kar se mu je na pogrebu v imenu SPD „Zarja“ zahvalil Miha Kuhar.

Za ves njegov trud gre Andreju Rapoldu tudi naša zahvala, vsem njegovim svojcem pa izrekamo iskreno sožalje!

FIESTA CON EL GRUPO
Antara
MÚSICA POPULAR DE
BOLIVIA

dne 5. maja 1990
ob 21.00 uri

v dvorani Greiner
v Globasnici

VSTOPNINA: 50,-
GALA

22. in 23. aprila volitve v trgovsko zbornico

ANDREJ MOHAR

Čeprav je Haider že pred volitvami v delavsko zbornico zahteval, naj bi v Avstriji ukinili obvezno članstvo v zbornicah, in je pri tem omenjal tudi trgovsko zbornico, sta se koroški FPÖ in ÖVP že pri pogajanjih o vladni koaliciji domenili tudi za skupen nastop pri volitvah v trgovsko zbornico. ÖVP je torej FPÖ že vnaprej prepustila določen delež sedežev, verjetno tudi v strahu pred izgubami prav na račun svobodnjaških podjetnikov.

Toda tudi ob tej bojazni za ÖVP-jevski Wirtschaftsbund v bistvu ne obstajala nevarnost, da bi svojo premoč, ki jo ima že desetletja, izgubil. Toda Wirtschaftsbandu je v okviru takega dogovora očitno ljubša nekoliko šibkejša pozicija kot pa poraz na volitvah. Za FPÖ pa velja, da se je zaradi možnosti delitve oblasti v zbornici odrekla celo svoji zahtevi po ukinitvi vseh zbornic.

Prav zaradi tega ozadja pa je postala bolj vprašljiva tudi kandidatura več slovenskih obrtnikov in podjetnikov na listi Wirtschaftsbanda, ko pa je ta dogovorjen s Haiderjevimi svobodnjaki. Kljub temu pa na listi ÖVP/FPÖ npr. presenetljivo najdemo tudi Franca Kuscheja, lastnika pliberške trgovine Spar, ki je še pri zadnjih volitvah kandidiral za SPÖ-jevski Freier Wirtschaftsverband. Med drugim

V trgovsko zbornico smejo sicer voliti samo samostojni podjetniki in obrtniki, kljub temu pa so volitve širšega pomena: po zapletenem sistemu, preko razdelitve volilcev po razredih (to je po obrtniških stanovih) namreč ne odločajo le o sestavi deželnih trgovskih zbornic, temveč izbirajo tudi zastopnike, ki npr. v sistemu socialnega partnerstva bistveno odločajo tudi o bodočem socialnem položaju delovnih ljudi.

Spremenjen sestav mandatarjev v posameznih sekcijah deželnih trgovskih zbornic lahko ali izboljša izhodišča za posamezne obrti ali pa tudi zavre sicer večkrat poudarjeno svobodo trga.

Čeprav bodo volitve v trgovske zbornice 22. in 23. aprila potekale po vseh avstrijskih zveznih deželah, se želimo omejiti le na Koroško, kjer jih kot posebnost označuje skupna kandidatura gospodarskih frakcij ÖVP in FPÖ, prav tako pa tudi novost, prvi nastop liste Alpe-Adria. Tretja posebnost na Koroškem pa je tudi v tem, da na vseh listah kandidirajo tudi slovenski obrtniki in podjetniki.

pa za Wirtschaftsband kandidirajo še Valentin Enzi in Johannes Majdič, Werner Kotnik in Bojan Ograjenšek, medtem ko med kandidati ni več Antona Kimovca iz Mokrij.

Pri koroških volitvah ostajata torej še listi SPÖ-jevskega Freier Wirtschaftsverbanda in Lista Alpe-Adria, ki se je letos pojavila prvič, ter je omejena le na sekciji „trgovina z agrarnimi proizvodi“ in „zunanja trgovina“. Prav pri teh dveh listah pa prihaja tudi do določenih personalnih prepletov, saj Helga Mračnikar in Franc Rutar kandidirata tako pri eni kot tudi pri drugi frakciji – seveda pa ne v istih sekcijah.

Za volitve v trgovsko zbornico je sploh značilno, da vsak obrtnik lahko kandidira večkrat – pač v vsaki sekciji

kjer ima koncesijo. Kljub temu pa se prav v tej svoji razdeljenosti na posamezne sekcije zdijo volitve v gospodarsko zbornico prava farsa. Tako se celo dogaja, da bi bilo treba izvoliti več sekcij-skih predstavnikov kot je sploh volilnih upravičencev v posamezni sekciji. Že samo zaradi tega je zahteva socialističnih gospodarstvenikov po spremembi in demokratizaciji volilnega reda upravičena, saj sedanja ureditev v več primerih služi zgolj povečevanju oblasti že tako „tradicionalnega“ zborničnega monopolista, ÖVP-jevskega Wirtschaftsbanda.

V to smer gre tudi zamisel dobroslovesnega podjetnika in predsednika Slovenske gospodarske zveze Franca Rutarja, ki pravi, naj bi volili osebnosti, ne pa skupine: „Tako bi lahko volili tiste predstavnike, ki nam dejansko ustrezajo, ki bi dejansko zastopali naše interese, ne glede na to, kateri politični skupini pripadajo oziroma h kateri se prištevajo.“

Nasploh pa gre zahteva po demokratizaciji volilnega reda in delovanja v zbornici tudi v to smer, da bi se bilo treba znebiti poklicnih funkcionarjev in predstavnikov zbornice, saj so ti zdaj odtujeni od obrtniškega vsakdanjika in so v bistvu samo še strankarski politiki, ne pa stanovski zastopniki.

Tudi to stališče – poleg osebne povezave – nekako družijo listi Freier Wirtschaftsverband in Alpe-Adria, saj obe prav zaradi politizacije stanovskega zastopstva opozarjata tudi na motene razvojne možnosti na posameznih sektorjih gospodarstva. Obe se zavzemata za tozadevno liberalizacijo in tudi za odpravo monopolov, kakr-

(krojstvo), Franca Gasserja (tesarstvo), in druge.

Kot rečeno, pa letos prvič kandidira tudi lista Alpe-Adria, ki se poteguje za sedeže v sekcijah „zunanja trgovina“ in „trgovina z agrarnimi proizvodi“. Kot poudarjajo predstavniki te liste, so se za nastop pri volitvah v gospodarsko zbornico odločili „iz strokovnih nagibov ter ob poštenem sodelovanju nemško govorečih sodeželanov“.

V sekciji „trgovina z agrarnimi proizvodi“ kandidirajo Konrad Blajs (vodja oddelka ZSZ v Celovcu), Albert Mesner (Zadruga-market Pliberk), Hanzi Wieser (Carmed), Jožko Maloveršnik (Zadruga-market Železna Kapla) in Štefan Riegelnik (Zadruga-market Šentjakob). Lista v tej sekciji pa pričakuje, da bo osvojila mandat ali dva.

Lista Alpe-Adria pa kandidira tudi pri sekciji „zunanja trgovina“, ki je strokovna lista, in jo sestavljajo tako slovensko kot tudi nemško govoreči Korošci, ki so ali lastniki, družabniki, prokuristi ali poslovodje podjetij za zunanjo trgovino. Med njimi so Kristijan Breznik, mag. Jaki Sitter, dipl. trg. Joza Habernik, Heidi Themerl, dr. Anton Koren, kom. svet. Franc Rutar, Thomas Oraže, dr. Helga Mračnikar, inž. Konrad Matzenberger in dipl. inž. Rudolf Trautschnig. S temi kandidati si lista obeta „nekaj mandatov“, njen cilj pa je doseči relativno večino.

Jaki Sitter: Zavedamo se, da imamo na trgovskem področju dobre izgleda. Razvoj na Koroškem pa je dosti bolj občutljiv, kot se tega zaveda trgovska zbornica. Dimenzije trgovanja z vzrodom in jugom nikoli niso pravilno izpostavili, potrebno pa je tudi več organizacijskega dela, še prav posebej na odločilnih mestih. K temu bi lahko precej prispevali, saj imamo tudi zadosti izkušenj.

Franc Rutar: Doslej še ni bilo mogoče doseči spremembe volilnega reda. Zato vsem članom zbornice svetujem, da pregledajo kandidatne liste in volijo tisto listo, na kateri najdejo najbolj aktivne trgovce, gostince in obrtnike. Izbira ne bo težka: če namreč nimamo možnosti dobiti večino ali predsednika, smo vendar lahko pomembna kontrola, mimo katere ne morejo.

Helga Mračnikar: Deželni organ knjigotržcev je Našo knjigo doslej vedno prezrl, zato sem vesela, da imam možnost kandidirati in da morda tudi na ta način prispevam k temu, da se kaj spremeni. Gre seveda tudi za izmenjavo informacij, torej za transparentnost dela. To je še posebej potrebno, ker je prav ta sektor v zelo konzervativnih rokah, kar je zagotovo izraz klime v deželi.

Toni Miksche: Kot strankarsko nevezani podjetnik sem dobil možnost kandidature za Freier Wirtschaftsverband. Naša glavna naloga bo ustvariti splošne pogoje za delovanje predvsem manjših podjetij, pri čemer mi je še posebej pri srcu ureditev sklada za odpravnine. Nasploh pa menim, da je skrajni čas za preureditev dela v zbornici in njenih organih, zato potrebujemo novo zbornico!

Proč s strankarsko politiko!

Za novo zbornico!

S. Veratschnig s ciklom o Egiptu

Celovski slikar Simon Veratschnig razstavlja v prostorih kulturne taberne „Pri Joklnu“ v Celovcu. Čeprav je umetnikov svet narava, tisti njeni deli, ki jih ne opazimo na prvi pogled, se Veratschnig čestokrat poda tudi v tuj svet. Tokrat je bil v dalnjem Egiptu. Vtise, ki jih je zabeležilo njegovo umetniško oko, je strnil v cikel o Egiptu, ki si ga je do konca tega meseca možno ogledati „Pri Joklnu“.

Veratschnigove slike so harmonično zaokrožena celota, vendar tudi vsaka posamezna govori zase, čeprav jih umetnik večkrat združuje v določenem okviru. Tudi tu je v ospredju detajl – v tem oziru slikar ostaja zvest svoji govornici – kot mozaik pa iz slik spoznavamo sledove bogate zgodovine dežele ob Nilu, pa tudi sodobni utrip življenja ljudi ob velikih piramidah. Teh Veratschnig ni slikal. Egipt prikazuje preko magičnih figur, ki so značilne za skrivnostne zapise na pomnikih davnih egipčanskih kultur.

Razstava cikla o Egiptu je za Veratschniga gotovo nov

korak na njegovi ustvarjalni poti. Sam priznava, da ni lahka, da se je do sedanjih zrelih kompozicij dokopal po dolgih letih kreativnega dela. Pri tem mu je bil brez dvoma v oporo njegov poklic restavratorka. Ob tem se je uril v različnih slikarskih tehnikah, ukvarjanje z obnovami znanih slikarskih motivov pa mu je odpiralo tudi značilnosti kompozicije.

O slikarju Veratschnigu in njegovem umetniškem svetu je ob njegovi prejšnji razstavi (v Galeriji Tinje) Vinko Ošlak med drugim zapisal: „Veratschniga ne zanimajo spektakularna lepota in bleščeče podobe iz narave, ki jih človek takoj opazi in jih vtisne vase, kjer potem tako rade ostanejo ustaljene. Ne, na Veratschnigovih slikah ni mogoče najti običajnih protagonistov narave in slikarske igre: luči in sence. Slikar Veratschnig se zazira v prezrto, spregledano, kar bežnemu popotniku ostaja zakrito, kakor je zakrito celo vzhajajočemu in zahajajočemu soncu.“

Stanko Sadjak – Na poti domišljije

Tak je naslov likovne razstave Stanka Sadjaka, ki se s svojimi novimi deli predstavlja v galeriji Mohorjeve v Celovcu. Otvoritev, ki je bila pretekli petek, je bila lep kulturni dogodek. Slikarja samouka so s svojim obiskom počastili številni ljubitelji in prijatelji, zlasti iz Podjune, in tako dokumentirali svojo naklonjenost umetniku, ki upodablja stare hiše in razpadajoče domačije v Podjuni. Tako jih hoče ohraniti v naši zavesti zlasti mlajšim rodovom, da bodo vedeli, kako so živeli njihovi predniki.

Stanko Sadjak je slikar navec, zato je ocenjevanje njegovih slik treba gledati iz tega vidika. To pa ne pomeni, da umetnik svojega dela ne jemlje resno. Za izdelavo svojih

slik uporablja celo svojsko tehniko uporabe lakov in barv, ki posameznim slikam dajejo videz plastičnosti, celo reliefnosti. Trud, ki ga vlaga v svoje delo, je velik. To se odraža tudi v natančni izdelavi posameznih slik.

Naslov razstave Na poti domišljije pa je Stanko Sadjak povsem opravičil s ciklom abstraktnih slik. Te so pravo nasprotje njegovim realističnim motivom in hkrati potrdilo, da umetnik išče tudi pot v svet abstrakcije, v svet domišljije. To je zelo mikavna, a hkrati tudi tvegana pot. Najboljše merilo bodo gotovo gledalci, ki imajo možnost primerjave ene in druge smeri, torej dekorativne in realistične. Razstavljenе slike so tudi naprodaj.

Popolna glasbena ubranost

Pred kratkim je v farni cerkvi v Šentprimožu gostoval zbor „VOCAL FORUM“ iz Gradca. Prireditelja koncertnega večera sta bila farni svet Šentprimož in SPD „Danica“. Lani je vokalni ansambel Danica gostoval v Fronleitnu, organizator večera je bil dirigent Franz Herzog, letos pa je z zborom „Vocal Forum“ vrnil obisk.

Zbor je pred tremi leti nastal iz skupine „Duke Singers“. Sestavljajo ga študentje in učitelji iz Gradca in okolice. Pevci so se spoznali na raznih pevskih in zborovodskih seminarjih in tako se je uresničila želja po ustanovitvi komornega zbora. Dirigent Franz Herzog, mlad glasbenik, ki je prejel že številne nagrade, je v svoj spored uvr-

stil sakralno in posvetno glasbo od 13. do 20. stoletja kot tudi jazzovske priredbe in ljudsko pesem, vse v izenačenem vrednostnem razmerju.

V Šentprimožu je zbor izvedel zahteven spored. Presenetil je z intonančno čistostjo in uravnovešenostjo glasov. Čeprav je zaradi bolezni manjkalo 5 pevk in pevcev (skupina šteje 22 članov) so spored podali brezhibno. Nekdo od poslušalcev je rekel: „Zame so intonančni fenomeni“, zopet drugi glasbenik: „Navdušilo me je izvajanje Totentanza Huga Distlerja, saj je to delo tako zahtevno, da ga le redko kateri zbor sprejme v svoj spored“. Dobitniki mednarodnih priznanj so se med nami dobro počutili, moramo pa pripomniti, da smo pričakovali, da bo ta večer več pevcev, pevk in dirigentov iz drugih krajev našlo pot v Šentprimož.

Dani

Pevci zbora vrhunske kvalitete Vocal Forum

Umetniki dežel Alpe-Jadran v Pordenoni

Italijansko mesto Pordenone je prizorišče pomembne likovne razstave umetnikov iz prostora Alpe-Jadran. Nastala je v sodelovanju celovške Galerije 61 s Centrom Iniziative Culturali Pordenone.

Na razstavi so na ogled dela Fröhnerja, Hrdličke, Vavre, Ciuhe, Jemca, Logarja, Šefrana, Santomasoja, Valentinija in Vedova. Iz imen umetnikov je razvidno, da dominirajo slovenski umetniki.

Ob tej priložnosti je izšel tudi likovni katalog, v katerem slovenske slikarje predstavlja umetnostni kritik prof. Zoran Kržišnik.

KULTURNE NOVICE

LJUBLJANA – Slovensko mladinsko gledališče je v času od 12. do 15. aprila gostovalo v Moskvi. Tja ga je povabilo gledališče Satirikon, pri katerem je nastopilo s tremi predstavami igre Iva Svetine Šeherezada v režiji Tomaža Pandurja. Ta uprizoritev je lani sodelovala na vseh jugoslovanskih gledaliških festivalih, kjer so jo razglasili za najboljšo uprizoritev v celoti. Tudi jugoslovanski gledališki kritiki so uprizoritev Šeherezade razglasili za najboljšo stvaritev lanskega leta. Po nastopu v Moskvi bo ansambel Slovenskega mladinskega gledališča letos gostoval še v Mehiki, Pragi in Zvezni republiki Nemčiji.

MONTREUX – V ponedeljek se je v tem švicarskem mestu pričelo letošnje svetovne tekmovanje pevskih zborov in malih komornih skupin v moški, ženski in mešani konkurenci. To je eno največjih tovrstnih vokalnih pomejranj na svetu, pomembnejše od irskega Corka in nizozemskega Haaga. Iz Slovenije se bo tega tekmovanja udeležil Mariborski okteti, ki bo ob tej priložnosti izvedel tudi koncertno turnejo po Švici. Tekmovanje v Montreuxu bo trajalo do 23. aprila.

CELOVEC – Delavska zbornica vabi v svojo knjižnico s posebno plakatno akcijo. Ta teče pod geslom „Bralna pomlad“. S tem knjižnica Delavske zbornice želi opozoriti na bogato izbiro knjižnega fonda, ki znaša 68.000 naslovov. Na izbiro je čtivo za vse starostne skupine, književna dela vseh zvrsti literature pa tudi strokovne knjige z vseh področij znanosti. Knjige lahko berete v udobno urejenih prostorih, kjer so na vojo tudi domači in tuji dnevni časopisi in revije, lahko pa si jih seveda tudi sposodite. Izposojnine ni.

HAMBURG – Letošnji mednarodni glasbeni sejem bo v nemškem mestu Hamburg. To bo v času od 27. do 29. aprila. Strokovni sejem, ki bo potekal pod naslovom Musica, bo imel tokrat težišče o novem mediu CD-plošč in videa.

TRST – Stalno slovensko gledališče v Trstu je v začetku tega meseca izvedlo zadnjo premiero v tej sezoni. Kot je znano, se je SSG v Trstu odločilo, da bo uprizorilo vsa Cankarjeva odrska dela. Tako je sedaj prišlo do uprizoritve Cankarjeve drame Jakob Ruda.

Pomagaj si sam – serija predavanj

ŽELEZNA KAPLA. – Skupina, ki si po zaprtju tovarne celuloze Obir prizadeva za samopomoč v dolini Bele, je v sodelovanju z delovno skupnostjo za obnovljivo energijo začela serijo predavanj in razprav o novih možnostih samopomoči in uporabe alternativnih virov energije. Predavanju in razpravi o sončni energiji bo v soboto 21. aprila ob 20. uri v hotelu Obir sledilo predavanje delovne skupnosti Schwärzler o lastni izdelavi naprav za kurjenje z lesovino, pri čemer skupnost izpostavlja, da se taka naprava utegne amortizirati že v pet do deset letih ter da je naprava kasneje torej brezplačna.

Oskrba z vodo je zadovoljiva

CELOVEC. – Prav v času, ko zaradi manjše količine snega v nekaterih delih Evrope primanjkuje vode, je deželni referent za varstvo okolja Herbert Schiller predstavil strokovno študijo o oskrbi z vodo na srednjem Koroškem. V 30 občinah severno od Drave so raziskali trenutno stanje, ki je – po Schillerjevih izjavah – zadovoljivo.

Toda spričo naraščajočega

števíla prebivalcev in vse večjega turističnega navala bo treba tudi v tem predelu Koroške, je dejal Schiller, poskrbeti za zaščitne ukrepe, ki naj bi tako stanje zagotovili tudi za vnaprej. Deželni svetnik si to predstavlja z neke vrste medobčinsko pomočjo, tako da bi občine z večjimi vodnimi zalogami pomagale „bolj suhim“ občinam.

V okviru študije so predstavili tudi načrt za dodatno pridobivanje pitne vode na srednjem in južnem Koroškem. V tem prizadevanju naj bi uspeli predvsem z že obstoječo napravo mesta Celovec in z dvema načrtovanima večjima vodnima združenjima. Stroški za izvedbo tega načrta pa bodo znašali 400 milijonov šil. Dodatno pa nameravajo zajeti tudi vodne rezerve v Karavankah. Te bodo najprej raziskali, potem pa si jih vodoppravno zagotovili.

Na novo urejeno

CELOVEC. – Prenovili so poslopje koroške finančne direkcije, stroški pa so znašali 45 milijonov šilingov. Toda s tem se pri davkih ne bo nič spremenilo. Minister Lacina je celo izjavil: „Popustov si ne moremo dovoliti!“

Zu vermieten

Klagenfurt Zentrum, Arkadenhof, 47 m² für Atelier oder Büro zu vermieten. Zuschriften unter „2330064“ an ÖWG, 9010 Klagenfurt.

Petrov dom bo krasil „Mali svet“

CELOVEC. – Po rekordni sezoni Minimundusa v lanskem letu najbolj obiskan razstavni park v Avstriji, ki ni odprt skozi vse leto) so si odgovorni predstavniki malega sveta tudi za letos izmislili več zanimivosti. Mednje zagotovo sodi Petrov dom v Rimu (na sliki ga sodelavec Minimundusa pravkar

dokončuje), pa tudi velikanška vrata Bab el Mansour v Maroku, rotovž iz St. Pöltna in grad Churburg z Južnega Tirolskega. Te makete naj bi zbudile veliko zanimanja. Razstava bo odprta do konca septembra, vstopnina pa znaša 53 šil. za odrasle in 18 za otroke.

Seminar „prič časa“ v Gradcu

Letošnji seminar prič časa, ki ga prireja ministrstvo za pouk, umetnost in šport in komisija za študij neofašizma, je bil v Gradcu. Značilno zanj je bila tokrat rekordna udeležba; predvsem učiteljev, profesorjev in dijakov, kar kaže, da so prizadevanja organizatorjev vsekakor upravičena in rojevajo sadove širom naše domovine.

Posebna zasluga za to gre predvsem g. min. sv. mag. Elisabeth Morawek, dr. Helmutu Bachmannu iz ministrstva ter zelo vnetemu publicistu Hermannu Langbeinu, ki je kot dolgoletni taborišnik Auschwitza sam doživljal vse grozote nacističnega režima in sedaj s sotrpini ter drugimi žrtvami fašizma posreduje vtise doraščajoči mladini po raznih šolah. To delovanje z dijaki ne služi le dopolnitvi zgodovinskega pouka, ki se je pri nas še do nedavnega odločno izmikalo dobi pred in po 'anšlusu', marveč je namenjeno predvsem tudi kot nasprotni ukrep pojavom desnookstremističnega, celo neofašističnega duha v raznih protizakonitih publikacijah, ki ga dvomljive osebe skušajo vnesti med mladino.

Omenjeni seminarji pričam

časa torej služijo za poglobljanje zgodovinskih ozadij, znanstvenih obravnav preteklosti, obenem pa posredujejo spoznavanje didaktičnih prijemov pri delu z mladino. Tudi zavzetim šolnikom pomagajo pri tem, kako učence v okviru zgodovinskega pouka oz. političnega izobraževanja uvajati v omenjeno tematiko. Obratno pa tudi pedagogi kot tudi dijaki diskusijo dopolnjujejo s svojimi izkušnjami in težavami. Tridnevno srečanje, letos že sedmo, je bilo dokaj natrpano z različnimi aktualnimi referati, katerim je vedno sledila zelo živahna diskusija, bodisi v delovnih krogih ali v samem plenumu.

Tako je H. Langbein posredoval pregled problematike, ki je nastala med poljsko cerkvijo in židovskimi

organizacijami glede samostana v bivšem KZ Auschwitz. Dr. Gruber z dunajske univerze je referiral o temi „jezik in antisemitizem“ ter nanizal vrsto primerov, kakšne terminologije se poslužuje rastoči rasizem v javnosti, v javnih občilih – kako se le-ta poskuša omiliti in se s tem maliči vtis: „žrtev – tat“. Medtem ko je glavni urednik „Kleine Zeitung“ iz Gradca dr. F. Csoklich prav ob tej tematiki zagovarjal stališče cerkvene hierarhije in svojega lista, so bila mnenja precej deljena.

V osebnem pogovoru je bil še posebej nagovorjen o koroškem položaju. Po njegovi izjavi ta predstavlja neko posebnost v Avstriji, ki pa jo časopis skuša postopoma le občutno spremeniti – v kolikor se to že ni zgodilo.

Sila zanimivo je dr. J. Franklin Westra iz Amsterdama poročal o protislovjih v tematiki o „nacionalsocializmu“, ki je bil močno prisoten tudi na Nizozemskem, da je od 140 tisoč Židov sedaj naselje-

nih le še kakih 30 tisoč. Dejal je, da se povojna doba ni še dotikala okupacijske dobe, pač se je javna razprava pričela šele po letu 1978/79, s tem pa je šlo v širino tudi delovanje prič časa. Govor o še zelo mladi panogi „muzejski pedagogiki“ v zvezi z razstavo „Anne-Frank“ leta

Nadvse zanimivega seminarja so se kot priče časa udeležili trije naši rojaki, med njimi Franc Černut, ter trije učitelji.

Vrata novega „Zelenega biroja“ pri delavski zbornici so odprta vsem, ki želijo prispevati k izboljšanju zdravstvenih pogojev in zmanjšanju nesreč na delovnem mestu.

„Zeleni biro“ pri delavski zbornici

CELOVEC. – Številke govorijo zase: koroški delež pri poklicnih boleznih je s 13 odstotki med najvišjimi v Avstriji; pri naglušnosti zaradi hrupa je naša dežela celo na prvem mestu, pri obolenjih kože v zvezi s poklicem pa v avstrijski statistiki na drugem mestu.

Ker so vzroki za visok odstotek teh poklicnih boleznih v veliki meri pogojeni tudi s pomanjkljivo informiranostjo delojemalk oz. delojemalcev v zvezi z boljšim in učinkovitejšim varstvom na delovnem mestu, je koroška delavska zbornica zdaj ustanovila tako imenovani „Zeleni biro“.

Predsednik koroške delavske zbornice Josef Quantschnig ter direktor te ustanove

dipl. trg. dr. Erwin Paska sta na tiskovni konferenci predstavila delokrog tega novega biroja, ki ga bo vodil mag. Adelbert Scherbantin. Njegovi najpomembnejši cilji so:

- povečano soodločanje delojemalcev oz. delavskih svetov pri varstvu okolja v podjetjih,
- zmanjševanje zdravstvene obremenitve na delovnem mestu ter
- izdelava strategije za boljše zdravstvene in pogoje okolja za zaposlene v podjetjih.

Vodja „zelenega biroja“ mag. Scherbantin je izrazil željo, da bi z novim birojem sodelovalo čimveč delojemalcev in tako pomagalo izboljšati neugodno stanje pri varstvu delojemalcev in okolja v podjetjih.

1988 na Dunaju ni dosegel pravega namena. Splošna stališča so bila bolj negativna z ozirom na moderne metodologije dela z mladino, kajti zaznati ni bilo vidnih rezultatov.

Predvsem brizantni so bili referati: „Desni ekstremizem – mednarodno in v Avstriji“ dr. Antona Pelinke, „Ukrepi ter pozicije varnostnih organov nasproti desničarstvu“ dr. Petra Heina ter prispevek dr. Helmuta Konrada „Situacija koroških Slovencev ter vloga FPÖ“. Preobširno bi bilo razglabljati o omenjenih področjih – posebno tistih, ki so življenskega pomena za našo narodno skupnost. S posebnim poudarkom pa naj omenim le takozvano „Lorenzener Erklärung“ (12 tez k politični obnovi – diskusijski papir), s katero so bile dane smernice, kako oportunistično Stegerjevo – nacionalno liberalno – FPÖ po Jörgu Haiderju preokreniti zopet na „pravo pot“.

Vsekakor pa gre pozdraviti, da so tovariši iz vseh delov Avstrije močno zavzeti ne le za probleme koroških Slovencev, temveč za celotno politično sceno v naši deželi.

Po prvem posvetu

V petek 6. 4. 1990 je bil prvi skupni posvet „levih“ in „desnih“ Slovencev. Šlo je predvsem za razširitev Koordinacijskega odbora koroških Slovencev.

Soglasje med sedanjima centralnima organizacijama je bilo v tem, da obe smatrata, da je potrebno skupno delovanje ter da naj se v ta namen razširi koordinacijski odbor. Predlogi so se gibali med 50 in 200 oseb. Če se upoštevajo vse želje slovenskih društev po zastopstvu v koordinacijskem odboru, bi število zastopnikov znašalo dejansko nad sto oseb. Iz mojega vidika na ta način ne bomo dobili slovenskega parlamenta, temveč naj ZSO postane to, kar pove njeno ime: zveza slovenskih organizacij.

Narodni svet pa naj organizira parlament ali zbornico koroških Slovencev. V ta parlament naj kandidirajo vse politične struje. Seveda tudi KEL, ki je zagotovo najmočnejša slovenska stranka, slovenski socialisti, zeleni in tudi komunisti – saj hoče tudi Mesner kandidirati po svojem prepričanju. Če se ustanovi še ena krščanska socialna stranka, bi imela KEL manj glasov, enako posledico bi imela lastna kandidatura Slovenske kmečke zveze. Vse ostale slovenske organizacije pa naj se politično ne opredelijo, tudi SGZ kot takšna ne more kandidirati.

Ker bodo volilci v parlament ali zbornico koroških Slovencev samo Korošci, ki govorijo slovensko, in ker bodo po predvidenem statutu oz. zakonu imeli volilci – enako kot v Sloveniji – možnost podpreti osebe, ne glede na kateri listi te kandidirajo, bomo imeli demokratične volitve, katerih sistem bo vzorec za druge demokratične ureditve.

Moj predlog v smislu diskusije 6. 4. 90 je, da naj se razpravlja po dveh linijah:

- a) združitev vseh slovenskih organizacij v eno zvezo (ZSO)
- b) parlament ali zbornica koroških Slovencev, ki naj bi bil/a tajno izvoljen/a

To sta dve različni nogi, ki naj služita narodu. V okviru krajevnih sestankov naj se o tem diskutira in naj se naberejo potrebni podpisi – če pride zahteva iz baze in to celo pismeno, bo pač prej uspeh.

**Kom. sv. Franc Rutar,
Dobrla vas**

TRIBUNA BRALCEV

4 leta smol(l)je je za Slovence preveč

V zadnjem času se v slovenski politični sceni dogaja nekaj, k čemur kot zainteresiran spremljevalec političnih dogajanj ne morem molčati. Toda ker imamo študentje ravnokar počitnice in se odbor Kluba slovenskih študentov in študentk na Dunaju ne more zbrati, da bi sklepal o tem pismu, ga kljub svoji funkciji v klubu pišem v lastnem imenu in ni nikakršna izjava kluba, temveč izraz mojega osebnega mnenja. Zato upam, da tega ne bo kdo interpretiral napačno.

Nekateri izmed bralcev se bodo gotovo spraševali, ali ni bilo na račun Smolleja že dosti kritike. Imate prav. V to smer je bilo že obilo kritike, tudi veliko neopravičljivega blatenja je bilo, toda, kdor dela največ napak, mora računati z najostrejšo kritiko, in mislim, da je še nekaj stvari, ki jih je treba izreči javno. Da ne bi nastal napačen vtis: Smolleja spoštujem, ker je mnogo naredil za Slovence, in sem prepričan, da je dober politik. Ima pa smolo, da njegove številne kapitalne napake mečejo senco na vse drugo.

Prva kritika ne gre direktno na njegov račun, temveč na „naš tednik“. V številki z dne 30. marca 1990 na prvi strani piše, da „Hrvati, Čehi, Madžari in KEL ne bodo sodelovali na manjšinskem kongresu“. Čudim se, da uredništvo ni opazilo paradoksa: kdo pa naj bi sploh kandidiral na manjšinskem kongresu, če Hrvati ne bi sodelovali? Prosim, da se malo natančneje izražate in kar poveste, da kongres bojkotirajo le organizacije, ki so včlanjene v Smollejev informacijski center na Dunaju, ki pa jih ni dosti. Jasno je, zakaj. Vseeno pa je žalostno, saj bi moral prav Smolle dobro vedeti, kako težko je delati, kadar te lastni ljudje bojkotirajo. Zato apeliram na trezno človeško pamet Smolleja, da vsaj po kongresu preneha s takšno otročjo trmo.

Nekaj bi rad povedal tudi k vzroku za Smollejev umik od kandidature. Najbrž je vsem jasno, da se je Smolle do zadnjega boril proti odprtosti manjšinskega kongresa za vse, ki se za to zanimajo. Pravi, da se boji premoči nemško govorečih, ki da ne bi smeli soodločati v politiki manjšin (morda pa se bolj boji komunistov, ki menda spodjedajo strukture ZAL). Gotovo pa

vsakdo ne ve, kako si je on predstavljal ta kongres: predlagal je delegatski sistem, vsaka manjšina bi poslala 25 delegatov – 20 od teh bi imenoval organizacije, 5 pa bi jih bilo takih, ki niso v nobeni organizaciji, a zberejo dovolj podpisov.

Ne le da je s tem predlogom otežen dostop ljudem, ki se nočejo opredeliti za nobeno organizacijo, kot piše „Slovenski vestnik“ (6. april 1990, stran 4), temveč že sama dodelitev delegatov posameznim organizacijam bi morala vsakemu svobodno mislečemu Slovincu dati misliti (mogoče prav zato niti „nt“ tega predloga ni objavil, čeprav sicer povečuje vsak prdec „našega“ Smolleja, pa naj še tako smrdi). Razporeditev, po kateri bi imel Smolle pri vsakem vprašanju takoj dvotretjinsko večino, bi izgledala takole:

5 ZSO; 5 NSKS; 3 KSOO; 3 SJK; 2 KEL; 2 Mlada KEL.

Ne vem, zakaj je pozabil na Slovensko gospodarsko zvezo in, če bi imela že Mlada KEL 2 mandata, bi jih morali imeti študentje vsaj prav toliko. Smo mu preveč levi?

Za zaključek pa še nekaj. Ko so zahodnonemški politiki delali volilno propagando v Vzhodni Nemčiji, smo se vsi opravičeno zgražali nad tem. Bili smo prepričani, da je to vmešavanje v notranjepolitične zadeve sosednje države. Navsezadnje je zahodnonemški kancler pri tem mislil tudi le na svojo korist, saj si je tako zagotovil čimprejšen „anšlus“ in mnogo konservativnih volilcev v „Veliki Nemčiji“.

Ko pa je šel avstrijski državnozbornski poslanec Smolle v sosednjo državo na volilna zborovanja, uredništvo „nt“ ni videlo v tem nič slabega. Tudi ni opazilo, ali pa ni hotelo opaziti, da gre tudi Smolleju le za lastne interese. Saj nekje si mora tudi on priskrbeti malo denarcev. Le kako bo sicer živel po 7. oktobru, ko mu bodo ti grozni komunisti odvzeli stolček v parlamentu!

P.S.: Že iz navade pišem, da sem poslal pismo tako „našemu tedniku“ kot tudi „Slovenskemu vestniku“. Žalostno je, da moram to vedno znova poudarjati, a to je edino zagotovilo, da si bo tudi „nt“ kdaj upal objaviti kaj kritičnega o Smolleju (ali pa tudi ne?!).

**Jozi Wutte,
Dunaj**

Spominski dnevi v aprilu

Nepozabni so mi spomini na april leta 1941, ko so v zgodnjih jutranjih urah zagrmeli topovi in oznanjali, da je hitlerjevski režim napadel Jugoslavijo, da si jo podjarmi in jo oropa gospodarskih dobrin ter zaslužni njeno prebivalstvo.

Streljanje, požiganje, zapiranje ljudi, ki niso bili po volji rjavi diktaturi, pa je prebudilo vse tiste, ki so ljubili domovino, imeli svoj značaj in ponos, da so se povežali in uprli okupatorjem.

Med napadalci takratne Jugoslavije je bilo tudi mnogo avstrijskih in koroških fašistov. Tudi ti so prispevali k milijonskim žrtvam, nepopisnemu trpljenju in razdejanju. Takratno Jugoslavijo so uničili, ljudi pa niso mogli. Pošteni rodoljubi, ne glede na narodnost in vero, so se zbrali v slavni Osvobodilni fronti in z nadčloveškimi naporji in herojsko borbo pregnali okupatorje in njihove pomagače.

Po skoraj petdesetih letih pa smo spet priča napada na Jugoslavijo in na borbe za svobodo. Sicer ne pokajo puške in ne vozijo tanki, vendar je njihov način prav tako nesramen in žaljiv. Proti vsem vrednotam osvobodilnega boja sta se zag-

nala minister Busek in „zeleni“ Smolle in še drugi.

Ali se ti podiralci Jugoslavije ne zavedajo vsega trpljenja ljudi, herojskega boja, da je po tolikih žrtvah nastala ne le nova Jugoslavija, temveč tudi svobodna Avstrija in še druge države? Ali jih ni sram, da tako brez močale napadajo to našo skupno protifašistično pridobitev, da pljuvajo na vse žrtve fašizma, na vse padle partizane in vse tiste, ki so trpeli in izgubili življenje tudi po sokrivdi domačih pomagačev fašizma.

Prepričan sem, da je v Sloveniji še dovolj ponosnih ljudi, da bodo znali take „misionarje“ in pomagače poslati nazaj čez mejo, kot pred davnimi leti.

Takrat so bila pač druga imena, cilj razdiralcev pa je bil enak. Avstriji so bili takrat in so tudi danes. Tak odnos do zgodovine je zelo boleč. Vemo, da po vojni tudi v Sloveniji ni bilo vse prav, vendar, kdo lahko reče, da je prav drugod, kjer je „zlata“ svoboda. Odprite oči in ušesa, mrtvi jih ne morejo več.

Sredi aprila pa se spominjamo tudi enega najstrašnejših dnevo v zgodovini koroških Slovencev, izselitve slovenskih družin. Ali imamo še v zdravem spominu ta čas ponižanja, brezpravnosti in teptanja človeškega dostojanstva? Ali si moremo še predstavljati čas pred 48 leti, ko so prihrumeli črni avti s fašističnimi biriči, da preženejo ljudi, ki so ljubili mir, svobodo, svojo besedo in rodno grudo?

Ali smo še pripravljeni, da tega ne pozabimo in da dejansko nekaj storimo za to, da se časi tega barbarstva nikoli ne pozabijo, še manj pa povrnejo?

In danes! Pobratenje in dialog s tistimi, ki bi nas radi ponovno spravili s poti in morda zopet strpali v ječe in taborišča in skozi dimnike.

Grozljivo in na smrt žalostno...
ikej

Drugačni radio za Koroško

**UKW, 100,5 MHz
nedelja, 22. 4., od 11.
do 13. ure**

● Predstavitev Radia Val Gorizia

● Srečanje Evropskega foruma občanov v Franciji

● Feljton o Istri in drugo

Občni zbor

Koroška dijaška zveza vabi svoje člane na redni občni zbor v petek, 20. aprila 1990, ob 19. uri v klubskih prostorih v Domgasse v Celovcu.

OGLAS

Pirenejski planinski pes, rodovniški mladiči, oče šampion Avstrije 89, Italije, Jugoslavije in Madžarske, naprodaj. Telefon: 03061/211530 (Sašek ali Lučka).

Obletnice – preteklost – sedanost ureja Igor Schellander

1815: Dunajski kongres je odločal o novi podobi in razdelitvi oblasti v Evropi. V posebni deklaraciji o novi ureditvi Švice (20. marca) so se takratne evropske sile izrekle za obstoj 19 kantono ter za zagotovilo neomejene nevtralnosti Švice.

1940: Druga svetovna vojna: Hitler je 1. marca potrdil načrte za zasedbo Danske in Norveške („Weserübung“). Zavezniške sile so 28. 3. sklenile minirati norveško obalo ter zasesti zapadnonorveška pristanišča. 9. aprila so Nemci pričeli s svojim napadom na Dansko (ki je takoj kapitulirala) in Norveško (ki se je branila do 8. junija).

1945: Demokratična federativna Jugoslavija je naslovila zavezniškim silam zahtevo po vojaški zasedbi

in upravi južnokoroškega avstrijskega obmejnega ozemlja (2. aprila). Socialdemokrat Karl Renner je sprejel ponudbo Sovjetske zveze, da oblikuje začasno avstrijsko koalicijsko vlado (5. aprila).

Pokol pri Peršmanu: fašisti so nekaj dni pred koncem vojne pobili 11-člansko družino (25. aprila).

1950: Občinske volitve 12. marca: 35 slovenskih list v 32 občinah je dobilo 4821 glasov ter 76 mandatarjev.

1955: 25. marca je bila ustanovljena Zveza slovenskih organizacij, politična in organizacijska naslednica

Osvobodilne fronte ter Demokratične fronte delovnega ljudstva. Kot predsednik je bil potrjen dr. Franci Zwitter, ki je organizacijo vodil do 16. 5. 1982.

1965: 31. marca je pri antifašistični demonstraciji proti dunajskemu univerzitetnemu profesorju in antisemitu dr. Borodaykewitzu neonacistični pretepač ubil 76-letnega antifašista Ernsta Kirchwegerja.

1970: Luna sije, Klad'vo bije... Ravno ob pravem času se je v glavah napredno misleče aktivistične slovenske mladine (za geografsko precizacijo: v krogu dunajskih študentov) rodil kulturnopolitični

list Kladivo, katerega prva številka je izšla 31. marca.

Kladivo in Kladivarji so zlasti v sedemdesetih letih bistveno vplivali na narodnopolitično razpravo na Koroškem. Občinske volitve: 17 samostojnih slovenskih list je v 16 koroških občinah dobilo 2514 glasov ter 25 občinskih mandatarjev (26. aprila).

1975: KEL je z dr. Pavlom Apovnikom kot glavnim kandidatom dobila 6130 glasov – sedež v deželni zboru je zgrešila le za nekaj sto glasov (2. marca).

1980: Državljska vojna in vojaško nasilje v srednjeameriškem EL Salvadorju so terjale popularno

žrtev. Med božjo službo je neznani morilec ustrelil nadškofa Romera (24. marca). Duhovnik je bil pristaš miru in dialoga, vendar ni dopuščal dvoma o tem, da je borba salvadorskega ljudstva za svobodo in demokratično ureditev pravična. Tako domačim veleposestniškim oligarhijam in prikritim vojaškim oblastnikom ni bil le trn v peti, temveč tudi nevaren, saj pred javnostjo nikoli ni skrival svojega mnenja, za državljansko vojno in bedo odgovorne kroge pa je imenoval s pravim imenom. Njegovega morilca kajpada nikoli niso izsledili, na splošno pa je znano, da je prišel iz vrst z vojaščino sodelujočih paramilitarističnih enot, ki so se v preteklih letih izkazale v 'boju' proti politični levici, sindikatom in kritičnim duhovnikom.

Potovanje v Sovjetsko zvezo je še vedno povezano z vizumi, gibanje po državi pa je omejeno. Za raziskovanje notranjosti so potrebna posebna dovoljenja, obisk marsikaterih predelov pa je tujcem še vedno prepovedan. Cilj našega potovanja je bila Moskva. Z dunajskega letališča nas je pospremila prekrasno, že skoraj pomladansko vreme, na moskovskem pa nas je pozdravila zima. Ne sicer tista prava z debelo snežno odejo in temperaturami okrog -20 stopinj, zato pa z redkimi snežinkami in nizko oblačnostjo. Formalnosti smo opravili hitro, zataknilo se je le pri prtljagi, ki je prišla „iz Pariza“ in ne – kot smo pričakovali – z Dunaja.

Znamenita Gorkijeva cesta – glavna cesta Moskve, skoraj preširoka za dejanske potrebe.

McDonaldsov sendvič po uri in pol...

Moskva s približno osem in pol milijona prebivalci, ki živijo v razsežnosti 40 kilometrov, je dobre pol ure oddaljena od letališča. Cesta je široka, dokaj prometna, avtomobili pa umazani in opremljeni z zelo različnimi avtomobilskimi tablicami. Če odmislimo umazane ceste in avtomobile, ki so po pravilu le vzhodnoevropski, slika sicer ni dosti drugačna kot kjerkoli drugje.

Na obeh straneh ceste so nas najprej spremljali stanovanjski bloki, bliže mestu pa so si podajale roke starejše zgradbe in nove, med seboj pomešane in v kričečem nasprotju. Že na prvi pogled je jasno, da si arhitekti niso belili glave z integriranjem novih zgradb v starejše okolje. Zgradbe starejšega datuma so različno ohranjene, odvisno od tega, kakšnemu namenu služijo. Če so to muzeji, univerze ali podobno pomembne ustanove, potem so praviloma renovirane, ostale so prepuščene zobu časa.

Moskva se v zgodovini prvič pojavi leta 1147. Ustanovitelj mesta je bil kijevski knez Jurij Dolgoruki, ki je dal zgraditi tudi Kremelj, takrat še lesen. Moskva je bila v razdobju od leta 1328 do 1712 prestolnica, vendar večkrat porušena, prebivalci sami pa so jo požgali leta 1812 in tako Napoleona prisilili k umiku. Prestolnica je postala ponovno leta 1918. To pa še ni konec korenitih sprememb v tem mestu. Svoje so dodali tudi novi voditelji. Leta 1930 so Moskvo po meri socializma spreminjali prvič, po drugi svetovni vojni drugič. Obakrat na slabše, kar lahko danes čutite na vsakem koraku. Mesto je urbanistično neurejeno, tovarne in bloki stojijo eden poleg drugega, mesto, razen ograjenega Kremlja, ki je bil vedno

namenjen le eliti, nima svojega starega in novega dela, manjka mu šarem, ki je sicer lasten tako zahodno- kot vzhodnoevropskim prestolnicam. Lahko pa v Moskvi najdemo posamezne bisere. To so svetovno znani Rdeči trg, Kremelj, Bolšoj teater, nekaj cerkva, muzeji, sedem tako imenovanih „visokih hiš“, potem tv stolp – konkurenca Eiffloevemu stolpu – in še kaj bi se našlo. Moskva pa je tudi mesto, v katerem je Stalin dal porušiti 1100 cerkva. Religija z ustavo sicer ni bila prepovedana, v vsej dobi socializma pa je bila nezaželena in nesprijemljiva za vsakogar, ki je v poklicu hotel uspeti. Po lanskem oktobru so se razmere precej spremenile. Če podatek drži, je bilo prej v vsej SZ aktivnih približno 400 cerkva, letos pa že okoli 2000. Temu procesu se je uklonil celo Kremelj, ki je lanskega oktobra eno izmed preostalih cerkva ponovno predal prvotnemu namenu.

Če in ko govorimo o SZ, se je treba navaditi na velike razdalje, velike številke, dolge vrste in prazne trgovine. Stadioni so zgrajeni za 40, 50, 100 tisoč gledalcev, v plavalnem bazenu je n. pr. prostora za 3000 ljudi, v nekaterih restavracijah lahko obeduje naenkrat 2000 ljudi, v velikem hotelu „Rusija“ lahko prenočuje 6000 ljudi. Številke, katerih nismo navajeni, kot nismo navajeni na McDonaldsov sendvič čakati uro in pol, ali dve uri za par čevljev. Vrste so še vedno sestavni del ruskega vsakdana, tako kot je v knjigi „Normalni dan v Moskvi“ napisala Lois Fisher – Ruge, Američanka, ki je s svojim soprogom – novinarjem v Moskvi preživela štiri leta.

Moji štirje dnevi so bili seveda premalo, da bi mesto v resnici spoznala, ostali pa so zanimivi utrinki. Moskov-

čanke so rade urejene, kar se vidi na vsakem koraku. Kljub skromnim oblačilom so ta zelo negovana. Vendar vrnimo se k Moskovčankam in njihovim obveznim vrečkam s čevlji. Ker so ceste slabo čiščene, umazane in mokre, so normalno obuvalo škornji, s katerimi pa nobena ne bi vstopila v restavracijo, gledališče ali na katerikoli drugo prireditve. Tja sodijo obvezni salonarji s čim višjo peto.

Kosilo ali večerja v restavraciji je še vedno luksuz. Poleg obvezne vrste pred vrati so cene astronomske.

Večerja za dve osebi stane približno 200 rubljev, kar pa je že povprečna plača. Seveda sem ne štejejo številne javne menze, v katerih lahko domačini obedujejo tudi za samo rubelj.

Prestičnega pomena, vsaj po cenah sodeč, je tudi dekorativna kozmetika. Cena normalnega seta senčil je 50 ali več rubljev, cene uvožene npr. Diorjeve kozmetike, ki jo lahko vsakdo kupi v devizni trgovini, pa so še enkrat višje kot v Avstriji.

Perestrojka, beseda, ki je precej svojega blišča že izgubila, je sicer marsikaj spre-

nila, zlasti pri javnem izražanju, vendar še vse premalo v vsakdanjem življenju. Spone preteklega, lahko bi rekli vojaškega režima, so vidne še na vsakem koraku... Rdeči trg so na primer za ves dan zaprli le zato, ker je v Kremlju potekala seja višjih deputatov. V hotelih še vedno stojijo uniformirane osebe, ki preverjajo, kam so obiskovalci namenjeni, ključke od sob hranijo posebne recepcije v vsakem nadstropju posebej. Z našimi očmi gledano je povsod vsaj 50% brezposlenih oz. odvajnih.

Najbolj nazoren dokaz, da se zares ni dosti spremenilo, pa je pokazal obisk velike veleblagovnice GUM. Arhitektonsko lepa, vendar ne prave funkcionalna zgradba, ne ponuja ničesar. Ob treh popoldne je bilo veliko številnih trgovin, zlasti tehničnih, že zaprtih. Razlog, blago so prodali že v dopoldanskih urah. (Nasploh pa npr. televizor še vedno težko kupijo normalno. Poleg obvezne čakalne dobe so potrebne še posebne naročilnice, ki jih razdeljujejo v podjetjih). Police s čevlji so napolnjene s plastičnimi modeli, ki z modo nimajo prav nobene veze.

Spodnje žensko perilo v dveh barvah, modri in roza, je narejeno iz povsem umetnega, na otip izredno neprijetnega materiala. Tu in tam se najde kakšen gospodinjski pripomoček, parfumerija je tisto popoldne premogla en voziček toaletnih mil in ne več kot deset izdelkov iz palete dekorativne kozmetike. Edino zares založene police so bile tiste z značkami in zastavicami.

Verjetno so se se najbolj spremenili ljudje. Na izhodu iz GUM-a se je k nam obrnil starejši moški in cinično pripomnil: „Vidite, tako dobro živimo mi Rusi.“

Zdenka Varga-Novljan

Rdeči trg z Leninovim mavzolejem – atrakcija prve vrste.

Datum	Kraj	PRIREDITVE	Prireditelj
Četrtek 19. 4. 20.30	Kulturna taberna Pri Joklnu v Celovcu	AGRICANTUS – PESMI SICILSKEGA LJUDSTVA	Kulturno društvo „Pri Joklnu“
Petek 20. 4. 20.30	Kulturna taberna Pri Joklnu v Celovcu	AGAVE – MEDITERANSKI GLASBENI KONTRASTI	Kulturno društvo „Pri Joklnu“
Petek 20. 4. 15.00	Dom prosvete v Tinjah	BIOLOŠKI STRES predava: Ivana Šalamun	Sodalitas
Sobota 21. 4. 20.00	Pri Šoštarju v Globasnici	PREDSTAVITEV NOVE KASETE ansambla „4J“ s koncertom in kabaretom	
Sobota 21. 4. 20.00	v kulturnem domu „Danica“ v Šentprimožu	BOG IN GLAVAR gostuje Igralska skupina SPD „Dobrač“ z Brnce, režija: P. Militarov	SPD „Danica“
Sobota 21. 4. 20.00	Gostilna Trkl Sele-Borovnica	VIGREDNI KONCERT Nastopa: Ansambel Lojzeta Slaka	Alpski klub Obir
Sobota 21. 4. 20.30	kulturni dom na Radišah	PONOVITEV IGRE „DOMOV“ Felix Mitterer, režija: Nužej Wieser	SPD „Radiše“
Sobota 21. 4. 9.00	pri kulturnem domu v Žitari vasi	DAN ODPRTIH VRAT – dobrodošli vsi, ki želijo pomagati pri obnovi kulturnega doma	KUMST, Kulturni most/ Kulturbrücke
Nedelja 22. 4. 14.30	Neue Burg v Velikovcu	SREČANJE MLADINSKIH ZBOROV nastopajo: otroške in mladinske skupine iz Podjune in Celovca V nedeljo, 29. aprila 1990, ob 14.30 uri v ljudski šoli v Bilčovsu. Nastopajo: otroške in mladinske skupine z Gur, iz Roža in Celovca.	KKZ, SPD „Lipa“
Nedelja 22. 4. 14.30	farna cerkev v Šentjakobu	KONCERT VELIKONOČNIH PESMI sodelujejo cerkveni zbori in otroške skupine	Katoliška prosveta
Torek 24. 4. 18.00	Klub KDZ Domgasse 19, 3. nadstropje Celovec	SREČANJE SLOVENSKIH ŠTUDENTK IN ŠTUDENTOV	
Torek 24. 4. 9.30	Mestna hiša v Celovcu	„POT SLOVENIJE V EVROPO“ SPREMEMBA PRAVNIH IN GOSPODARSKIH STRUKTUR predavata: dr. Roland Grilc, Celovec, mag. Janko Arah, Ljubljana.	Club tre popoli
Sreda 25. 4. 19.00	v društveni sobi nad posojilnico v Škofičah	KONCERT GLASBENE ŠOLE nastopajo učenci različnih oddelkov	Glasbena šola SPD „Edinost“
Sobota 28. 4. 20.00	Pri Schwarzlu v Pliberku	POMLADNI KONCERT – sodelujejo: Godba na pihala Šmihel, Jazz-ansambel „Cambridge Kut'n“ iz Celovca in Big-Band DGNP Šmihel	Društvo godba na pihala Šmihel
Sobota 28. 4. 20.30	kulturni dom v Šentjakobu	KONCERT ROCK SKUPINE BRUJI z Gradiščanske	SPD „Rož“, SPZ

RAZSTAVE

Celovec

– Galerija Stadthaus – Marc Chagall, 100 jedkanic, do 22. 4. – Kulturna taberna „Pri Joklnu“ – Simon Veratschnig, cikel o Egiptu, do 28. 9. 1990. – Galerija Mohorjeva – Stanko Sadjak, Na poti domišljije, do 30. 4. 1990.

Ljubljana

– Galerija Slovenijales – Valentin Oman, slike na platno, do 30. aprila 1990.

Vpogled v načrt za prenamembo zemljišč

je v Šentjakobu mogoč do 20. aprila 1990, in sicer od ponedeljka do petka od 9. do 12. ure. Načrt za prenamembo si lahko ogledate na občinskem uradu. Vsak občan pa ima proti načrtu tudi možnost ugovora. Socialna gospodarska skupnost v Šentjakobu poziva vse občane, da se poslužijo te možnosti.

MENJAVA DENARJA (VALUTE) dne 17. 4. 1990

	dobite (šil.)	plačate (šil.)
za 1 ameriški dolar	\$ 11,60	12,20
za 1 angleški funt	£ 18,80	19,80
za 100 franc. frankov	f 204,50	214,50
za 100 ital. lir	Lit 0,935	0,985
za 100 dinarjev	DIN 90,00	110,00
za 100 švic. frankov	sfr 780,00	804,00
za 100 holand. guldnov	Hfl 615,00	633,00
za 100 nemških mark	DM 693,80	711,80

Posredujeta: Posojilnica-Bank
Zveza-Bank, Celovec

LOTTO TOTO

2	3	14	25	28	29	(32)	1X1	1XX	22X	X1X
Joker: 466943						b. j.	Stava: 6:1, 0:0, 2:0, 2:1			b. j.
2 šestici	5.968.744,-					69 dvanajstic	39.668,-	
6 petic z dodatno štev.	663.193,-					1.419 enajstic	964,-	
327 petic	18.253,-					12.424 desetice	110,-	
19.455 štiric	409,-							nobene stave	
350.200 trojk	28,-					4 jokerji	635.154,-	

SLOVENSKI VESTNIK Nadstrankarski časopis koroških Slovencev

Uredništvo/Redaktion: Tarviser StraBe 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, Telefon 0463/514300-30 do 34, teleks 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Usmerjenost lista/Blattlinie: seštevek mnenj izdajatelja in urednikov s posebnim poudarkom na narodnopolitičnem interesu.

Glavni urednik/Chefredakteur: Ivan P. Lukan

Uredniki: Andrej Kokot, Andrej Mohar.

Izdajatelj in založnik/Herausgeber und Verleger: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, Tarviser StraBe 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, telefon 0463/514300, teleks 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Tisk/Druck: Založniška in tiskarska družba z o.j. Drava, Tarviser StraBe 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0463/50566, teleks 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Oglasi/Anzeigen: Tarviser StraBe 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0463/514300-30 do 34 in 40, teleks 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Zastopstvo za Jugoslavijo: ADIT-DZS, Glonarjeva 8, 61000 Ljubljana, Slovenija, telefon 061/329761, telefaks 061/311123.

Letna naročnina: za Avstrijo 370 šil. (za penzioniste 280 šil.); za Jugoslavijo 400 din. (za penzioniste 310 din.).

Ivan Dolenc

Za dolar človečnosti

vojna! Kdor je vedel, kaj dela, jih je zlahka premagal, tiste črne noči s streli in bombami. In navsezdanje je za njimi čakala svoboda!

Te noči na preriji pa so bile dolge, tako dolge, da bi lahko gladko pozabil, kakšen je dan. Po medlo razsvetljenih hodnikih so se neprestano pomikale sence, si nekaj potihem govorile, večkrat pa glasno zakričale, kot bi hotele priklicati k sebi prebivalce iz drugih nadstropij. In hodniki so bili dolgi – drugega strežnika nisem videl polovico noči. Prisiljen sem

se bil pogovarjati sam s seboj, si odgovarjati na svoja lastna vprašanja, si ponavljati dogodbne, ki jih je bilo vse polno okoli mene in v meni, in največja žalost je bila, da nobena ni imela veselega konca...

V zadnji noči v tednu sem vedel, da dolgo tu ne bom mogel več zdržati. O prvi priložnosti bom moral v mesto in si poiskati drugo zaposlitev.

Zdaj mi je bilo žal, da tega nisem storil že sredi poletja, ko so ljudje še delali zunaj, na prostem, v prirejski širjavi

brez konca in kraja. Toda po toči zvoniti je prepozno. Sklenil sem, da obiščem Kitajca Čana v njegovi restavraciji in pogledam, kako se je znašel Laszlo.

Zakaj neki se ga nisem že prej spomnil? Ga mar nisem hotel obiskati, ker sem si mislil, da še vedno nima dela? To je vendar nemogoče, saj so medtem minili že trije meseci.

O prvem svitu mi je bilo nekoliko lažje. Manj sem videl in manj slišal. Samo vestno sem opravljal svoje delo in pozabil na vse drugo. Tako bi lahko odrinil to službo že zdavnaj. Pa sem takoj vedel, da tega nisem zmožen. Za plačo, samo za do-

larje tega dela vendar ni mogoče opravljati. Človek mora imeti za to boljši razlog. Teodor in Guenther ga verjetno imata, ker se pripravljata za apokalipso. In David? Da, on je vztrajal pod to streho trideset let in čez –

toda bil je železnih živcev in ni dovolil, da bi ga ta služba načela duševno. Je bil vsa ta leta z mislimi doma?

Odkrito sem si rekel, da to delo ni zame. Takole začasno ga nihče ne more sprejeti. Ta dom večne teme in žalosti pač zahteva celega človeka.

Vsi moji prijatelji so imeli prav – Steve, Dušan, Janet. Ta kraj je res strašen. Kdor stopi skozi njegova vrata, ga ne pozabi nikoli več.

Zdaj sem se še bolj čudil vsem tistim priseljencem, ki so se naselili ob tej hiši v svojih kolibah na kolesih. Z njimi so tudi otroci. Kaj neki bo z njimi?

Prvo prosto popoldne sem izrazil za pot k Čanu. Laszla tam ni bilo. Restavratore mi je povedal, da ga že nekaj tednov ni videl, da pa je še septembra prihajal redno na večerjo.

„Zaposlitev je dobil nekje v

začetku poletja,“ mi je pojasnil Kitajec. „Delal pa je v neki tovarni, če sem ga prav razumel.“

Obiskal sem še vratarja v hotelu. Laszla tudi tam ni bilo več.

Konec meseca sem se vnovič odpeljal v Oak Lake. Dušan in njegov Indijanec Tom sta že zapirala bencinsko postajo, ko sem prišel tja. Prometa na cesti ni bilo več.

„Kaj se je zgodilo?“ je vprašal Dušan.

„Delo iščem. V bolnišnici bom zbolel, če še nekaj časa ostanem.“

„Nazaj v skladišče ne moreš. Tja se je vrnil Bill. Zadnjič sem ga videl, ko sem se peljal tam mimo.“

„Saj ne bi šel nazaj. Nekaj drugega si moram najti.“

„Poskusi na uradu za delo. Nekateri še gradijo hiše po okolici.“

(dalje prihodnjič)

SLOVENSKA ŠTUDIJSKA KNJIŽNICA

Mikschallee 4,
9020 Celovec, telefon:
(0 463) 32 385

Brezplačno izposoja knjige, revije, mladinske glasbene kasete in video-kasete (kavcija 50 šil. in izposojnina 10 šil. na dan).

Knjižnica je odprta: ob ponedeljkih in torkih od 10. do 18. ure, ob sredah, četrkih in petkih od 8. do 16. ure.

GEOLOGIJA

ALJANČIČ Marko – Kraški svet : pojavi, značilnosti, življenje v podzemlju. – V Lj. : Cankarjeva založba. – 79 str. : barvne ilustr. – (Zbirka Sprehodi v naravo)

BAUMER Hans – Človek in vreme : o odkrivanju vremenskega sevanja. – [1. izd.] – Maribor : Obzorja. – 233 str., barvne str. pril.: ilustr. – (Slovenski dom; 17)

HOCHLEITNER Rupert – Kamnine : zanesljivo prepoznave strukture posameznih kamnin. – [Slovenska izd.] – V Lj. : Cankarjeva založba. – 79 str. : barvne ilustr. – (Zbirka Sprehodi v naravo)

MILNE Lorus J. & Margery MILNE – Gore : zemlja in njen gorski svet : rojstvo in smrt gora : vulkani : človek v gorah... – Lj. : Mladinska knjiga. – 191 str. : barvne ilustr.

NEUKAMP Ernst – Oblaki in vreme : prepoznavanje oblakov in vremenskih pojavov. – [Slovenska izd.] – V Lj. : Cankarjeva založba. – 80 str. : barvne ilustr. – (Zbirka Sprehodi v naravo)

PUČNIK Janko – Velika knjiga o vremenu : oris razvoja meteorologije v svetu od nekaj do danes. – V Lj. : Cankarjeva založba. – 366 str., str. pril. : ilustr.

RIBARIČ Vlado – Potresi : razvoj potresov (seizmologije). – Lj. : Cankarjeva založba. 270 str., str. pril.

ČE 19.4.	9.05 Sinha Moca; 10.30 Cyrano in D'Artagnan; 13.50 Živali kot življenjski umetniki; 14.20 Batman; 14.45 Hiša na Eaton trgu; 15.30 Otroški spored; 18.00 Mi; 18.30 Praksa Bülowbogen; 19.30 Čas v sliki; 20.00 Šport; 20.15 Tele as; 21.20 Nekoč; 22.05 Pogledi s strani; 22.15 Pustolovščine dobrega vojaka Švejka; 23.20 Moj brat, lump.	16.10 Leksikon umetnikov; 16.15 Šport; 17.15 Bobri, potapljači in štoklje; 18.00 Sinha Moca; 18.30 Wurlitzer; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 Notranjepolitični report; 21.20 Erotika – poskus približanja; 22.00 Čas v sliki; 22.25 Klub 2; Poročila.	9.00 Spored za otroke: Grizli Adams; Šolska tv; 10.30 Mozaik; Mostovi; 15.35 Sova Hunter; 16.45 Mozaik; 18.20 Spored za otroke: Ciciban, dober dan; Ovčar Hobo; 19.00 Risanka; 19.20 Dobro je vedeti; 19.30 Dnevnik; 20.05 Bluebell; 20.55 Tednik; 22.00 Dnevnik; 22.20 Leta odločitve, slov. film; 23.45 Videostrani.	 <p>Leta odločitve, slov. film Četrtek, 19. 4. 1990, TV Slovenija 1, 22.20 – Leta odločitve je film, v katerem se vrstijo prizori in scene odrasčanja glavnega junaka, mladega Petra Zgonca, od trenutka, ko se vrne iz vojske in se začne pravi proces njegovega odrasčanja ali osveščanja, do trenutkov, ko pristane v svetu, ki ga je gradil njegov oče. Dogaja se v zaporedju razburljivo bolestitih soočan in spopadov z avtoritarnim in samozavestnim očetom, ki obvladuje in določa odnose v okrnjeni družini. Sestavljajo jo on sam, ostareli ded in dva sinova: Starejši je družino in dom že zapustil, da bi se tako izognil očetovi totalitarnosti in moči. Oče je moč, ki jo je preizkusil in izoblikoval v partizanskih časih, nato v povojnem času dokazoval v javnem in privatnem življenju. Zato mu tudi Peter ne more do živega, čeprav edini tvega poskus neposrednega konflikta z njim. Vendar se ne more meriti z očetom. Zato lahko na koncu dostojastveno sedi ob očetu kot njegov pomočnik, saj mu je pomagal pisati knjigo spominov Leta odločitve. Film je režiral Boštjan Vrhovec, v glavnih vlogah nastopajo Boris Ostan, Boris Cavazza, Slavko Jan, Damjan Černe, Jožica Avbelj in Aleš Valič.</p> <p>Spet dobri vojak Švejk Četrtek, 19. 4. 1990, TV A1, 22.15 – V videoteko avstrijske televizije so uvrstili svojčas priljubljeno nadaljevanko Pustolovščine dobrega vojaka Švejka, ki je nastala v koprodukciji avstrijskega ORF in nemškega ZDF. V vlogi Švejka nastopa znani avstrijski igralec Fritz Muliar. Prvi bo sledilo 13 nadaljevanj.</p> <p>Biser filmske umetnosti Sobota, 21. 4. 1990, TV A2, 20.15 – Alexis Sorbas je ameriški film iz leta 1964. Režiser Mihael Cacoyannis je za filmsko predlogo uporabil delo grškega pisatelja Kazantzakisa, ki opisuje prijateljstvo dveh po značaju povsem različnih mož. Prvi je pisatelj, drugi pa osiveli Makedonec. V vlogi temperamentnega Sorbasa nastopa znani igralec grškega rodu Anthony Quinn.</p>
PE 20.4.	9.05 Sinha Moca; 10.30 Tragedija Grenville; 14.00 Ko cvetijo planinske rože; 15.30 Otroški spored; 18.00 Mi; 18.30 Praksa Bülowbogen; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Šport; 20.15 Derrick; 21.20 Pravnik Kreuzberg; 22.05 Pogledi s strani; 22.15 Za ljubitelje filma; 22.45 Veter vleče na zahod; 1.10 Poročila.	15.55 Leksikon umetnikov; 16.00 Šport; 16.45 Dream west – pustolovščina; 17.30 Podjetje Arhe noah; 18.00 Sinha Moca; 18.30 Wurlitzer; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 20.00 Kulturni žurnal; 21.15 Dežela gora; 21.20 Posnetek od blizu; 22.00 Čas v sliki; 23.50 Težišče „Na vzhodu mnogo novega“; 23.55 Slavčki na traku.	9.00 Spored za otroke; 9.30 Mozaik; Bill Oddie v raju; 9.55 Bluebell; 15.25 Svet na zaslonu; 15.55 Žarišče; 16.45 Mozaik; Tednik; 18.00 Spored za otroke: Ku-ku; Poltrona expres; Noro, norejšje, norišnica; 19.00 Risanka; 19.30 Dnevnik; 19.59 Zrcalo tedna; 20.20 Bajke na slovenskem; 20.55 Smileyjevi ljudje; 21.55 Dnevnik; 23.10 Železni križec.	
SO 21.4.	9.05 Sinha Moca; 11.00 Dediščina Guldenburgovih; 14.30 Medved je na prostem; 16.00 Otroški Wurlitzer; 17.05 Knjižna policia; 17.30 Degrassi Junior High; 18.00 Pogledi s strani – revija; 18.30 2x7; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Šport; 20.15 Nos spredaj; 22.05 Organizacija; Aktualno; 23.45 Vzrok za razburjenje; 1.00 Poročila; 1.05 Exlibris.	15.25 Leksikon umetnikov; 15.30 Pesmi za Song Contest; 16.10 Matere; 17.00 Draga družina; 18.00 Sinha Moca; 18.30 Alpe-Adria magazin; 19.00 Avstrija danes; 19.30 Čas v sliki; Vreme; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 Alexin Sorbas; 22.35 Športna reportaža; 23.05 Benny Hill; 23.05 X-Large specialno; 0.30 Srce je adut; Poročila.	9.00 Spored za otroke: Radovedni Taček; Lonček kuhaj; Ciciban, dober dan; Miti in legende; Ovčar Hobo; 13.25 Past za starše; 15.55 Žarišče; 16.30 Dnevnik; 16.45 Spored za otroke; 18.35 Vaš zelenjavni vrt; 19.05 Risanka; 19.30 Dnevnik; 19.59 Utrip; 20.30 Križkrač; 22.05 Dnevnik; 22.25 Greh; 23.15 Oblaki slave, angl. film.	
NE 22.4.	9.05 Avstrija II; 10.35 Obzornik; 11.00 Tiskovna ura; 14.45 Colorado; 15.30 Spored za otroke; 17.50 X-Large; 18.30 Praksa Bülowbogen; 19.15 Loto: žrebanje; 19.30 Čas v sliki; 19.48 Šport; 20.15 Aida, opera; 23.00 Vizije; 23.05 I concerti di Vivaldi e Corelli; 0.00 Aktualno.	9.05 Kulturni obzornik; 9.30 Nekatere besede so neme; papež na Češkem; 13.00 Dober dan, Koroška; 15.00 Športno popoldne; 17.15 Klub seniorjev; 18.00 Sinha Moca; Slika Avstrije; 19.00 Avstrija danes; 19.30 Čas v sliki; 19.48 Primer za ljudskega pravobranilca; 20.15 James Bond – ljubzenski pozdravi z Moskve; 22.15 Inšpektor Clouseau.	8.50 Otroška matineja: Živ žav; Poltrona expres; Noro, norejšje, norišnica; 10.10 Lepi upi; 11.30 Ansambel 12.00 Kmetijska oddaja; Ansambel Vinka Cverleta; 14.10 Formula 1; 14.55 Kolo sreče; 16.30 Dnevnik; 16.45 Slepak; 18.50 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.05 Balkan expres; 21.00 Zdravo; 22.20 Dnevnik; 22.40 Sova Hunter; 23.50 Videostrani.	
PO 23.4.	9.05 Sinha Moca; 10.30 Pravnik Kreuzberg; 14.20 Batman; 14.45 Hiša na Eaton trgu; 15.30 Otroški spored; 18.00 Mi; 18.30 Praksa Bülowbogen; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Šport; 20.15 Šport v ponedeljek; 21.15 Hunter; 22.00 Pogledi s strani; 23.55 Miami vice; 0.40 Poročila.	16.40 Leksikon umetnikov; 16.45 Čudoviti svet močvirja; 17.30 Lindenstraße; 18.00 Sinha Moca; 18.30 Wurlitzer; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 Hotel Paradise; 21.15 Šiling, gospodarski magazin; 22.00 Čas v sliki; 22.55 Kaj storiti, Towatsch; 23.25 Nočni studio; 0.55 Poročila.	9.00 Spored za otroke: Igrice za otroke; Celje 89; Zrcalo tedna; 15.30 Sova Hunter; 16.45 Mozaik; Zdravo; 18.10 Spored za otroke: Radovedni Taček; Miti in legende; Propad rodbine Barmakov; 19.00 Risanka; Dnevnik; 20.05 Silicijev horizont; Lepota in narod; Osmi dan; 21.50 Dnevnik; 22.10 Operne zgodbe; 23.10 Sova; Skupaj na sledi.	

RADIO KOROŠKA

18.10–19.00

Četrtek, 19. 4.
Rož–Podjuna–Zilja od srca do srca (M. Hartman)

Petek, 20. 4.
Koroški liki (R. Vospernik)
Jezikovni pogovor (J. Messner)
Dvojezična komunikacija (F. Merkač)

Sobota, 21. 4.
Od pesmi do pesmi –

Radijsko srečanje v Dobrli vasi

Od petka, 27. do nedelje, 29. aprila 1990 bo večina oddaj koroškega radia v živo iz trške občine Dobrla vas. Slovenski spored pa bo že od 23. aprila dalje v znamenju življenja in dogajanja v Dobrli vasi. V ponedeljek (23. 4.) bo gost v drugem delu slovenske oddaje kom. svet. Franc Rutar, dan navrh se bomo oglasili s partnerskim magazinom, v katerem bomo predstavili življenjski prostor Dobrla vas. Tudi Martin Wastl, gost v glasbeni oddaji v sredo, je doma v občini Dobrla vas. Kulturno-zgodovinsko sliko o dobrolskih proštih vam bomo posredovali v petek. V soboto, 28. aprila pa boste prisluhnili oddaji voščil Od pesmi do pesmi – od srca do srca, tudi tokrat se bomo v živo oglasili iz dobrolske glavne šole.

Vrtec na široko odprl vrata

Tik pred velikonočnimi prazniki je škofiški dvojezični otroški vrtec priredil dan odprtih vrat z bogatim velikonočnim bazarjem, nekakšnim sejmom vseh mogočih ročnih izdelkov otrok, vzgojiteljic in številnih staršev. Mize in police so se kar šibile od raznovrstnih dobrot in ostalih praktičnih in okrasnih izdelkov, kar pa so dopolnile še kasete pravljic in nekaj mladinske literature. Dolgotrajno delo vzgojiteljic in ostalih aktivistov je bilo poplačano s številnim obiskom od blizu in daleč, z zelo prijetnim vzdušjem ob kavi in ne nazadnje tudi z izkupičkom od prodaje, iz katerega bosta vzgojiteljici lahko nabavili marsikateri didaktični pripomoček za vzgojno delo v vrtcu.

Dan odprtih vrat pa so zaključili z zelo dobro obiskano okroglo mizo, ob kateri so se zbrali škofiški župan Paul Skant, podžupan Valentin Happe, član predstojništva Karli Herzele ter s strani občine še občinski odbornik in vodja EL Škofiče Herman Jäger. Slovensko šolsko društvo je zastopal predsednik dipl. inž. Franci Einspieler, krajevni odbor za vrtec pa vsi člani s predsednico Magdo Errenst.

Tema razgovora je bila predvsem bodoče sodelovanje in pripravljenost občine za ustreznejšo materialno pomoč vrtcu. Predsednik Einspieler je v uvodu poudaril, da je vrtec v preteklih letih opravičil vsa pričakovanja tako s številom varovancev kot tudi z vzgojnimi rezultati, pri tem je priznal občini, da je svojo naklonjenost izkazala z asfaltiranjem dovoznih poti in z nekaj manjših subvencij, in predstavnikom občine predstavil potrebe po urejenem in rednem financiranju vrta, ki ga obiskuje kar dve tretjini otrok iz škofiške občine. Vzgojiteljica Simona Rovšek pa je poudarila velik pomen vrta za splošno razumevanje in sožitje obeh narodnosti v občini in pri tem menila, da so otroci vrta lahko zgled vsem odraslim.

V sproščeni in odkritem razgovoru so vrednost vrta priznali tudi občinarji, predstavniki vseh frakcij (razen svobod-

njaške, ki se razgovora ni udeležila) so podprli zahteve vrta in naglasili tudi pomen dvojezičnosti v kraju. Župan Skant je pri tem celo navedel podatek, da je bilo l. 1910 v Škofičah kar 83% prebivalstva s slovenskim pogovornim jezikom, zato občina mora skrbeti za to, da se ohrani jezikovna in kulturna mnogolikost. V zvezi s financiranjem vrta je seveda navedel številne občinske nerešene probleme, a obljubil, da bo občina skušala zagotoviti stalno večjo pomoč in da se bo za primerjavo o tem informiral pri bilčovski županji Quantschnigovi.

Jože Rovšek

Höcete črno-modro praktirauje ali novo zbormico?

FREIER WIRTSCHAFTSVERBAND KÄRNTEN

Ta vikend 10. maraton 3 src

Radenski maraton treh src bo 21. aprila slavil svoj 10. rojstni dan. Dopoldne bodo tekmovali najmlajši, popoldne pa vsi ostali od mladincev do veteranov, vmes pa bo bogat kulturno-zabavni program. Lani sta bila martonska zmagovalca Milan Jankovič in Olga Grm, letos pa lahko sodeluje vsakdo in osvoji zlato, srebrno ali bronasto odličje. Diploma pa je vsakemu udeležencu že zagotovljena.

Slab derbi!

Pričakovati je bilo dobro tekmo, borbene Selane in zagnane Globašane, toda spopad med ekipama v Globasnici je bil od začetka do konca bled, dolgočasen in ni nič kaj spodbujal veselja navijačev. Edino razburljivo je bilo še zaporedje zadetkov, saj so po vodstvu domačinov prešli v vodstvo gostje, ki bi bili skoraj dosegli svojo drugo letošnjo zmago, če ne bi v vrstah Globašanov igral Adi Blažej, ki je s svojim drugim zadetkom tega dne vsaj še izenačil rezultat in tako domačinom zagotovil po-

membno točko. Sicer pa je treba ugotoviti, da sta bila na tekmi še najbolj aktivna trenerja obeh ekip, toda ne enemu ne drugemu ni uspelo zresniti svoje ekipe. Tako je bil ob koncu neodločen rezultat tudi edini pravični izid, pa čeprav je bilo čutiti, da so imeli Selani za malenkost bolj razpoložene igralce. Tudi sicer se v 1. razredu D ni dosti kaj spremenilo: Kapla je podlegla, Šmihel pa je tokrat zmagal, doma je ugnal Metlovo kar s 3:1. Pomembni točki. Upajmo, da ne prepozno...

Napadi na tekmi med Globasnico in Selami so bili prava redkost.

Sliki: Mohar

Tropper (desno) ni preigral Guida Sadjaka.

Tri točke za SAK

Ne toliko gladka zmaga WAC proti ATSV Wolfsberg (6:1) kot zmaga Trga proti Pliberku (2:0) je bila senzacija zadnjega kola v koroški ligi. Seveda je bilo ob tem nekoliko v ozadju dejstvo, da je Slovenski atletski klub v teh dneh osvojil skupaj 3 točke: remiju proti Beljaku (0:0) je namreč sledila zmaga (3:0) v Irschnu, tako da so se igralci SAK zdaj že povzpeli na četrto mesto lestvice. Kljub temu pa predvsem po tekmi z Beljakom ne morejo biti zadovoljni, saj je bila tekma slaba: Beljačani so se z vsemi močmi branili, SAK pa je vse premalo poskušal doseči

uspeh preko kril. Bolje so slovenski igralci zaigrali v Irschnu, toda proti zadnjemu na lestvici so dejansko pričeli šele v zadnjih dvajsetih minutah.

Nič kaj pretirano tudi ni bilo veselje na Potoku: Bilčovščani so proti Šentandražu sicer dosegli zaželeno točko, toda opaziti je bilo, da jim še manjka hladnokrvnosti, s katero bi bili tokrat lahko premagali oslabiljene goste. Zdaj Bilčovščani upajo na zmago proti Žitari vasi, medtem ko Dobrla vas po ponovnem porazu v Žrelcu (1:3) ostaja skoraj brez izgledov za obstoj v spodnji ligi.

NOGOMETNO OGLEDALO

Irschen – SAK 0:3 (0:0)

Irschen, 300 gledalcev, sodnik Joas (dober); **postava SAK:** Oraže, L. Sadjak, F. Sadjak (80. Ogris), Stern, **Kreutz;** Čertov, **Blajs,** Urank, M. Sadjak; Hanser (70. Florijančič), Velik. **Gole za SAK:** Hanser (70. Florijančič), Velik. **Goli za SAK:** Hanser (63.), M. Sadjak (80.), Blajs (88.). **Ostali rezultati:** SAK – VSV/Beljak 0:0, Mölltal – Lienz 0:3, WAC – ATSV Wolfsberg 6:1, FC Šentvid – ATUS Borovlje 2:0, Irschen – Klopinj 1:1, Wietersdorf – Breže 5:0, Trg – Pliberk 2:0, ATSV Wolfsberg – Wietersdorf 1:0.

Bilčovs – Šentandraž 0:0 (0:0)

Potok, 250 gledalcev, sodnik Sereinig (dober); **postava Bilčovsa:** Woschitz; F. Quantschnig, Schlemitz, **Partl,** J. Kuess; Hobel, **Ogris,** W. Kuess, Hartl (85. S. Quantschnig); Karlovčan (72. Schaunig), A. Quantschnig. **Ostali rezultati:** Liebenfels – Mostič 1:1, Žitara vas – Frantschach 0:2, Žrellec – Dobrla vas 3:1, Ruda – ASV Celovec 1:0, ASK Celovec – Bad St. Leonhard 3:3, Treibach – Vetrinj 0:0.

Globasnica – Sele 2:2 (1:1)

Globasnica, 150 gledalcev, sodnik Vogt (povprečen); **postava Globasnice:** Smrečnik; Misetič, Fister, **Sadjak,** Fera; H. Micheu, K. Micheu (72. Pleschgatternik), Duller; **Pajantschitsch,** Gregorič, (83. S. Pajantschitsch), Blažej; **postava Selanov:** Silvo Užnik; Stern, Ferdi Čertov, Andi Oraže, **Sieff. Užnik;** Fl. Oraže, **P. Čertov,** Kulmež (83. Mario Oraže), **Ahim Oraže;** K. Hribernik, Tropper. **Goli:** Blažej (27., 70.), oziroma P. Čertov (44.), Užnik (57.). **Ostali rezultati:** Šmihel – Metlova 3:1, Galicija – Šentpavel 0:0, Lobot – Železna Kapla 1:0, Pokrče – Podkarnos 2:2, Reichenfels – Velikovec 0:3, Sinča vas – Grebinj 0:1.

Koroška liga

1. WAC	18	10	8	0	34:11	28
2. Pliberk	18	11	3	4	33:18	25
3. Trg	18	11	3	4	26:13	25
4. SAK	18	7	10	1	21:10	24
5. Wietersdorf	18	10	3	5	34:14	23
6. Šentvid	18	6	9	3	17:11	21
7. Lienz	18	7	4	7	31:28	18
8. VSV/Beljak	18	6	5	7	22:19	17
9. Klopinj	18	6	4	8	25:35	16
10. Breže	18	5	5	8	30:34	15
11. ATUS Borov.	18	5	4	9	22:28	14
12. Mölltal	18	4	3	11	14:30	11
13. Wolfsberg	18	4	3	11	16:35	11
14. Irschen	18	1	2	15	11:50	4

Spodnja liga-vzhod

1. ASK Celovec	18	10	4	4	40:21	24
2. Treibach	18	9	6	3	27:15	24
3. Žrellec	18	9	3	6	33:17	21
4. Liebenfels	17	7	7	3	27:19	21
5. Šentandraž	18	6	9	3	25:26	21
6. St. Leonhard	18	6	8	4	19:18	20
7. Vetrinj	18	6	7	5	20:16	19
8. ASV Celovec	18	6	6	6	24:19	18
9. Bilčovs	18	4	10	4	21:20	18
10. Ruda	18	7	3	8	17:23	17
11. Mostič	18	5	6	7	19:27	16
12. Žitara vas	18	4	7	7	13:23	15
13. Dobrla vas	18	2	5	11	13:30	9
14. Frantschach	17	3	1	13	17:41	7

Spodnja liga-zahod

1. Matrei	18	9	5	4	45:21	23
2. Brnca	18	10	3	5	41:29	23
3. Trebinje	18	9	4	5	24:22	22
4. Lendorf	18	8	5	5	28:25	21
5. Rožek	18	7	5	6	35:30	19
6. Šmohor	18	7	5	6	32:28	19
7. Baško jezero	18	8	3	7	27:31	19
8. Sachsenburg	18	8	3	7	31:37	19
9. Landskron	18	6	5	7	22:21	17
10. Radenthein	18	6	4	8	28:40	16
11. Baldramsdorf	18	6	2	10	31:37	14
12. Magdalen	18	5	4	9	23:33	14
13. Šentjakob	18	5	3	10	28:32	13
14. Vernberk	18	4	5	9	23:32	13

1. razred D

1. Velikovec	18	16	1	1	65:9	33
2. Grebinj	17	12	3	2	32:11	27
3. Metlova	18	11	3	4	42:21	25
4. Šentpavel	18	7	6	5	24:23	20
5. Poggersdorf	18	8	2	8	26:22	18
6. Železna Kapla	18	5	7	6	32:38	16
7. Galicija	18	7	3	8	31:39	17
8. Globasnica	18	5	6	7	32:38	16
9. Lobot	17	7	2	8	15:29	16
10. Podkarnos	18	6	3	9	25:35	15
11. Šmihel	18	6	2	10	16:23	14
12. Reichenfels	18	5	4	9	25:34	14
13. Sinča vas	18	4	3	11	23:44	11
14. Sele	18	1	5	12	14:39	7

Malo snega, a veliko uspehov sankočev

Česar so bili veseli nogometaši, ki so lahko vadili tudi v zimskem času, tega so bili bolj žalostni predvsem sankočki: mišljeno je seveda pomanjkanje snega, ki so ga še posebej močno občutili v kapelskih grapah. Zato torej tudi ni čudno, da v letošnji zimi ni bilo preveč slišati o sankarjih SŠK Obir. Kljub temu pa jim velja posvetiti pozornost, saj so se kljub dejansko slabim okoliščinam v zvezi s pomanjkanjem snega in pomanjkljivim treningom, kljub dejstvu, da letos Klavdija Miklau in

Vili Uršič, ki sta se v prejšnjih letih vedno uvrščala na vidna mesta, zaradi službe nista mogla nastopati, na edinih šestih tekmah, ki so se jih lahko udeležili, dobro odrezali:

Hanzi Smrtnik

To velja predvsem za dva mlada tekmovalca: Toni Kogoj, najmlajši športnik SŠK Obir, ki je nastopal v skupini šolarjev, je zmagal na štajerski sankarski turneji, na koroškem prvenstvu je

Klavdija Miklau

bil tretji, na ASKÖ prvenstvu pa drugi. Nič manj uspešen ni bil Rihard Osojnik, koroški mladinski ASKÖ-prvak in peti z deželnega prvenstva, pri moških pa je bil Fridi Osojnik drugi na deželnem tekmovanju, Hanzi Smrtnik, ki pa je nastopal s pokvarjenimi tekmovalnimi sanmi, pa 6. deželnega prvenstva.

Torej spričo slabih okoliščin izvrstni rezultati športnikov SŠK Obir, ki so tako tudi dokazali, da dobro delujejo!

ŠPORTNI TERMINI

NOGOMET

Sobota, 21. 4. 1990: Železna Kapla – Sinča vas (16.30), Sele – Reichenfels (16.30), ATSV Wolfsberg – SAK (17), Grebinj – Globasnica (16.30), Dobrla vas – ASK (17).

Nedelja, 22. 4.: Pliberk – Mölltal (16.30), Klopinj – Borovlje (17), Bilčovs – Žitara vas (17), Podkarnos – Šmihel (16).

ŠAH

Nedelja, 22. 4.: Finanz/KDR – SSZ/Carimpex I (9).

Deisinger viceprvak

Osvojitev četrtega naslova po več kot 25 letih pavze sicer za las ni uspela, toda tudi naslov vicepravka je za Jurija Deisingerja in s tem tudi za slovenski šah na Koroškem izreden uspeh.

Deisinger je na prvenstvu v Bekštanju zbral sicer enako število točk (6,5 iz 9 partij) kot novi prvak dipl. inž. Peter Bergen (ASKÖ Bekštanj), toda imel je slabšo oceno po Berger-Sonneborn. Tretji je postal Deisingerjev klubski kolega Jochinger, šele četrti pa igralec celovškega ASK mag. Guido Kaspret.